

Uchwała Nr XXII/156/16
Rady Miejskiej w Przedborzu
z dnia 22 czerwca 2016 roku

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku poz. 446) oraz art. 16b, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 163 ze zm.) Rada Miejska w Przedborzu uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przedbórz na lata 2016 -2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Przedborza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ W PRZEDBORZU

Krzysztof Zawisza

Załącznik do Uchwały Nr XXII/156/16
Rady Miejskiej w Przedborzu
z dnia 22 czerwca 2016 roku

**Strategia Integracji
i Rozwiązywania Problemów
Społecznych Gminy Przedbórz
na lata 2016-2020**

Przedbórz 2016

Spis treści

I Część wprowadzająca	5
1. Procedury tworzenia gminnej strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych ...	5
2. Uwarunkowania zewnętrzne tworzenia Strategii	6
2.1. Podstawy prawne	6
2.2. Podstawy strategiczno – programowe	7
2.2.1. Dokumenty europejskie i krajowe	7
2.2.2. Dokumenty regionalne i lokalne	9
II Część diagnostyczno – analityczna.....	11
1. Charakterystyka Gminy Przedbórz	11
1.1. Położenie administracyjne	11
1.2. Struktura demograficzna	13
1.3. Sytuacja gospodarcza	14
1.4. Problemy na rynku pracy	14
1.5. Infrastruktura społeczna	16
1.5.1. Kultura	16
1.5.2. Opieka zdrowotna	19
1.5.3. Oświata i wychowanie	20
1.5.4. Sport i rekreacja	23
1.5.5. Turystyka	24
1.5.6. Zasoby i warunki mieszkaniowe	26
2. Problemy społeczne w perspektywie Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu – formy pomocy społecznej	26
2.1. Rodzaje dysfunkcji	33
2.1.1. Ubóstwo oraz kwestia bezrobocia.....	33
2.2.2. Sytuacja osób niepełnosprawnych	35
2.2.3. Uzależnienia – alkoholizm i narkomania	38
2.2.4. Starość i samotność	42
2.2.5. Przemoc w rodzinie	43
2.2.6. Inne problemy	49
3. Realizacja świadczeń rodzinnych oraz alimentacyjnych	54
4. Sektor pozarządowy	56
5. Analiza SWOT	58
6. Podsumowanie diagnozy.....	59
III Część programowa	60
1. Misja samorządu gminnego	60
2. Cele strategiczne i kierunki działań	60
3. Wdrażanie Strategii i monitorowanie jej realizacji	76
IV Zakończenie	76

Wstęp

Rozwiązywanie problemów społecznych jest jednym z kluczowych zadań, jakie stoją przed administracją publiczną wszystkich szczebli.

Diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz określenie planu działań w dłuższej perspektywie są niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji polityki społecznej w gminie, natomiast określenie misji oraz wyznaczenie celów strategicznych i działań, powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi, zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Samorządy lokalne muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzenie strategiczne, które oparte na opracowaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzenia lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych. Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję, wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument zatem stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców gminy Przedbórz, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przedbórz na lata 2016-2020 została opracowana w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przedborzu. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji, kościoła oraz mieszkańcy gminy. Dokument ma charakter wieloletni. Został opracowany na lata 2016-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym

i umożliwi ubieganie się o środki zewnętrzne, m. in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Jako element żywy, Strategia będzie podlegać zmianom, jeśli będą pojawiać się nowe ważne cele, a w miarę realizacji część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Proces ten będzie miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

I. Część wprowadzająca

1. Procedury tworzenia gminnej strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych

Do pracy nad Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przedbórz na lata 2016-2020 przystąpiono na mocy Zarządzenia Nr 28/2016 Burmistrza Miasta Przedborza z dnia 15 kwietnia 2016 roku. W skład zespołu do opracowania dokumentu zostali powołani przedstawiciele naszej gminy, tj:

1. **Dorota Ryszka** – Kierownik Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu,
2. **Aneta Ogłodzińska - Wtorek** – pracownik socjalny Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu,
3. **Grażyna Strojowska** – Dyrektor Zespołu Szkolno – Gimnazjalnego w Przedborzu,
4. **Renata Łuczyńska** – Przewodniczącą Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przedborzu,
5. **Henryka Cieciura** – Pedagog szkolny,
6. **Dr Jerzy Buc** – p.o. Dyrektora Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Przedborzu,
7. **Barbara Sobczyk** – Pielęgniarka SPZOZ w Przedborzu,
8. **Anna Arendarska** – Podinspektor ds. kultury fizycznej, sportu, pożytku publicznego i działalności gospodarczej,
9. **Mariusz Pawłowski** – Komendant Komisariatu Policji w Przedborzu,
10. **Paweł Kluska** – Komendant Straży Miejskiej w Przedborzu.

Materiał stanowiły źródła zastane, tj. dane pozyskane z instytucji działających w naszej gminie, jak i wywołane, tj. ankiety skierowane do reprezentantów środowiska lokalnego. Zebrany materiał poddano analizie. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Przedbórz składa się z trzech zasadniczych części, tj. wprowadzającej, diagnostyczno - analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat procedur tworzenia dokumentu oraz uwarunkowań zewnętrznych tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno – analityczna zawiera informacje dotyczące gminy Przedbórz, w tym położenie administracyjne, sytuację gospodarczą, strukturę demograficzną, problemy na rynku pracy, infrastrukturę społeczną, jak i zasoby i warunki

mieszkaniowe, problemy społeczne Ośrodka Pomocy Społecznej oraz dokonano analizy SWOT.

Część programowa – zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy Przedbórz na najbliższe lata. Są one ujęte jako misja, cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji, ramy czasowe oraz wskaźniki realizacji działań. W tej części są również ujęte zasady prowadzenia monitoringu realizacji Strategii. Ostateczna wersja dokumentu przekazana zostanie do zatwierdzenia Radzie Miejskiej w Przedborzu.

2. Uwarunkowania zewnętrzne tworzenia Strategii

2.1. Podstawy prawne

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Przedbórz jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawę do opracowywania stanowi art. 16b, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 roku poz. 163 ze zmianami), który nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji strategii. Koordynacja realizacji Strategii spoczywa na Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przedborzu. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to między innymi:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym(t.j. Dz. U. z 2016 roku poz. 446),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 Nr 127 roku, poz. 721 ze zmianami),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 149 ze zmianami),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 roku, Nr 43 poz. 225 ze zmianami),
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 487 ze zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390),

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016r. poz. 224 ze zmianami),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 114 ze zmianami),
- ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2016r. poz. 169 ze zmianami),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 966 ze zmianami),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016r. poz. 239 ze zmianami).

2.2. Podstawy strategiczno – programowe

2.2.1. Dokumenty europejskie i krajowe

Europa 2020.

Strategia „Europa 2020” jest dziesięcioletnią strategią Unii Europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, zapoczątkowaną w 2010 r. Ma ona na celu nie tylko rozwiązanie problemów wynikających z kryzysu, z którego obecnie kraje UE stopniowo wychodzą. Strategia ta ma również pomóc nam skorygować niedociągnięcia europejskiego modelu wzrostu gospodarczego i stworzyć warunki, dzięki którym będzie on bardziej służył zrównoważonemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi.

Ustalono pięć nadrzędnych celów, które UE ma osiągnąć do 2020 roku. Obejmują one:

- zatrudnienie,
- badania i rozwój,
- klimat i energię,
- edukację,
- integrację społeczną i walkę z ubóstwem.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w prace

badawczo - rozwojowe przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,

- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były

szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

2.2.2. Dokumenty regionalne i lokalne

Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007 – 2020

Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007 – 2020 jest dokumentem, który określa główne działania samorządu województwa łódzkiego zgodnie z przypisanymi mu zadaniami z zakresu pomocy społecznej. Zawiera diagnozę społeczną województwa (ocenę stanu pomocy społecznej i istniejącej infrastruktury socjalnej), priorytety oraz misję polityki społecznej, za którą uznano „ podnoszenie jakości życia wśród mieszkańców regionu, szczególnie tych, którzy ze względu na trudną sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych, a przez to nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym”. Na podstawie wyznaczonych priorytetów polityki społecznej oraz sformułowanej misji określono następujące cele strategiczne i operacyjne:

1. wdrażanie aktywnej polityki społecznej:

- zwiększenie wiedzy dotyczącej problemów społecznych,
- stymulowanie i wspomaganie lokalnych inicjatyw,
- wprowadzanie i wspieranie innowacyjnych rozwiązań,
- zwiększenie dostępności kształcenia i szkoleń dla służb,
- rozwój sektora pozarządowego;

2. systemowa pomoc osobom i rodzinom:

- rozwój usług socjalnych,
- wzmacnianie rozwiązań służących harmonijnemu funkcjonowaniu rodzin,
- wyrównywanie szans dzieci i młodzieży,
- rozwój usług socjalnych dla osób niepełnosprawnych i starszych,
- rozwój infrastruktury pomocy społecznej;

3. Tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób

wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym:

- wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy,
- rozwój wolontariatu i społecznej inicjatywności,
- propagowanie aktywnych metod wychodzenia z wykluczenia,
- zapobieganie sytuacjom kryzysowym związanych z wykluczeniem,

4. Zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień:

- zwiększenie poziomu świadomości społeczeństwa na temat zagrożeń społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych;
- zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i ograniczenia szkód zdrowotnych osób uzależnionych,
- rozwój systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- monitorowanie stanu problemów uzależnień w województwie;

5. Zwiększenie samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych:

- zwiększenie dostępności edukacji,
- zwiększenie dostępności rehabilitacji leczniczej, społecznej,
- wyrównywanie szans w zatrudnieniu,
- uczestnictwo w życiu kulturalnym i promowanie aktywnego stylu życia;

6. Propagowanie aktywnego trybu życia i wsparcie osób w wieku poprodukcyjnym:

- zwiększenie oddziaływania instytucji zajmujących się osobami starszymi,
- promocja aktywnych form spędzania czasu przez osoby starsze,
- zmniejszenie poczucia izolacji,
- upowszechnianie działań instytucji zajmujących się osobami starszymi.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Radomszczańskiego na lata 2016-2022.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do złagodzenia lub rozwiązania wielu problemów społecznych oraz zminimalizować skutki szeroko rozumianych kwestii społecznych. Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które zmierzają do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, oraz prowadzą do integracji społecznej.

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem szczególnym. Zawierając, bowiem założenia polityki społecznej uwzględniające kompetencje samorządu powiatowego, bierze pod uwagę przesłanki wynikające z sytuacji panującej na szczeblu gminnym. Dlatego też dokument przygotowany dla powiatu sygnalizuje problemy społeczne występujące w gminach wchodzących w jego

skład, zawierając rozwiązania o charakterze systemowym pozostające poza kompetencjami samorządu gminnego.

II Część diagnostyczno – analityczna

1. Charakterystyka Gminy Przedbórz

Pierwsza wzmianka o Przedborzu pochodzi z roku 1136 (bulla gnieźnieńska). Swoją lokalizację miejscowość zawdzięcza położeniu u przeprawy przez Pilicę, przy ruchliwym szlaku handlowym. Do obrony przeprawy wybudowano pierwotnie gród drewniany, a w czasach Kazimierza Wielkiego zamek murowany o charakterze mieszkalno- obronnym. Temu też władcy miasto zawdzięcza największy rozkwit i późniejszą pozycję. Król oprócz wspomnianego zamku, wybudował murowaną, istniejącą do dziś wieżę kościoła parafialnego. W roku 1370 nadał też Przedborzowi prawa miejskie. Lata 1939 – 1945 były okresem niezwykle tragicznym w dziejach miasteczka. Straciło ono ponad 50% mieszkańców oraz niemal wszystkie zabytki. W roku 1423 w przedborskim zamku miało miejsce nadanie praw miejskich ówczesnej wsi Lodia, co upamiętnia tablica wmurowana w 1973 w ścianę ratusza miejskiego.

1.1. Położenie administracyjne

Gmina Przedbórz jest jednostką samorządu terytorialnego, położoną w województwie łódzkim, we wschodniej części powiatu radomszczańskiego. Siedzibą gminy jest miejscowość Przedbórz. Jest gminą miejsko – wiejską.

Gmina Przedbórz stanowi 13,16% powierzchni powiatu radomszczańskiego, jej powierzchnia wynosi 190 km², natomiast miasto zajmuje 613 ha.

Administracyjnie gmina Przedbórz stanowi jedną z czternastu gmin powiatu radomszczańskiego Graniczy z ośmioma gminami:

- Aleksandrów – od północy
- Fałków - od wschodu
- Kluczewsko - od południa
- Krasocin - od wschodu
- Masłowice - od zachodu
- Ręczno – od zachodu i północy
- Słupia (Konecka) – od wschodu
- Wielgomłyny – od zachodu

Na gminę Przedbórz składa się jedno miasto o tej samej nazwie (w tym 58 ulic) i 38 wsi skupionych w 28 następujących sołectwach: Borowa, Brzostek, Chałupy, Faliszew, Gaj, Góry Mokre, Góry Suche, Grobla, Jabłonna, Józefów (k. Gór Mokrych), Józefów Stary, Kajetanów, Kaleń, Miejskie Pola, Mojżeszów, Nosalewice, Piskorzaniec, Policzko, Przyłanki, Stara Wieś, Taras, Wojciechów, Wola Przedborska, Wygwizdów, Wymysłów, Zagacie, Zuzowy, Żeleźnica.

1.2. Struktura demograficzna

Gmina Przedbórz liczy 7292 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2015r.), z tej liczby 3606 osób to mieszkańcy Przedborza, natomiast 3686 stanowią mieszkańcy obszaru wiejskiego.

Zasadniczy wpływ na kształt polityki społecznej w całym województwie łódzkim, jak i w gminie Przedbórz będą miały procesy demograficzne, które uwiaryściły się i nasiliły w ostatnich latach. Do takich procesów zaliczamy:

- zmieniony model rodziny (małodzieństwo rodzin, samotne rodzicielstwo),
- opóźnienie wieku zawierania małżeństw i rodzenie pierwszego dziecka,
- wzrost liczby jednoosobowych gospodarstw domowych,
- ujemny przyrost naturalny,
- malejąca dzietność,
- wzrost przeciętnej długości życia,
- migracje wewnętrzne i zagraniczne.

W okresie pięciu lat, tj. 2010-2015 liczba ludności w całej gminie zmniejszyła się o 121 osób. Spadek liczby mieszkańców był systematyczny. W latach 2010-2015 struktura wiekowa mieszkańców gminy uległa zmianie. Można wyróżnić tu trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. w wieku do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym kobiety od 18-59 lat, mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym kobiety od 60 lat i więcej, mężczyźni od 65 i więcej. .

Zidentyfikowane problemy społeczne związane ze strukturą demograficzną gminy Przedbórz:

- stały spadek mieszkańców,
- ujemny przyrost naturalny.

Zmniejszająca się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym generalnie przestrzegana jest jako zjawisko negatywne, posiada również pozytywne aspekty. Daje możliwość wykorzystania istniejącej infrastruktury i bazy dydaktycznej prowadząc do rozwoju bogatej oferty edukacyjnej. Choć w gminie Przedbórz obserwowana jest stabilizacja ludności w wieku poprodukcyjnym to jednak według głównego urzędu

statystycznej liczba osób w tym wieku w Polsce będzie przyrastać. Przyrost ten będzie powodował silną presję na system emerytalny (zapewnienie emerytur) oraz system zdrowotny (zapewnienie specjalistycznej opieki przez geriatrów i gerontologów, rozwój usług opiekuńczych). Dlatego jednym z obszarów zainteresowania naszej gminy powinno być wspieranie aktywnej starości.

1.3 Sytuacja gospodarcza

Gmina Przedbórz pod względem geograficznym jest położona na Wyżynie Przedborskiej. Przez miasto Przedbórz przepływa rzeka Pilica dzieląca miasto na dwie części. Prawdziwym bogactwem Ziemi Przedborskiej są lasy zajmujące ok 53% jej powierzchni. W 1988 roku dla ochrony niektórych walorów naturalnych gminy utworzono Przedborski Park Krajobrazowy, który aktualnie obejmuje swym zasięgiem tereny położone na obszarze województwa świętokrzyskiego i łódzkiego. Park zajmuje 16 640 ha (dodatkowe 14 940 ha stanowi tzw. Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu). Gmina Przedbórz jest gminą o dużej ilości użytków rolnych, które stanowią 40% ogólnego obszaru gminy. Prawie wszystkie gospodarstwa to gospodarstwa indywidualne. Większość gospodarstw zajmuje się produkcją roślinną i zwierzęcą jednocześnie. W Przedborzu funkcjonuje Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego obsługujący rolników kilku gmin powiatu radomszczańskiego. W gminie dominują gospodarstwa małe i średnie, gdzie opłacalność produkcji jest zbyt niska i rolników nie stać na to, by stosować nowoczesne technologie. Gospodarka lokalna to całokształt działalności gospodarczej prowadzonej w gminie. Według danych statystycznych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny na dzień 31 grudnia 2015r w gminie Przedbórz zarejestrowanych było 578 podmiotów gospodarki narodowej. Zdecydowaną większość tych podmiotów stanowią jednostki prywatne, tj. 554 natomiast 24 podmioty to jednostki sektora publicznego. Taki stan rzeczy odzwierciedla ogólne tendencje panujące w gospodarce, gdzie najbardziej konkurencyjnymi i wytwarzającymi największą część Produktu Krajowego Brutto podmiotami są właśnie najmniejsze przedsiębiorstwa, które jednocześnie najbardziej elastycznie potrafią reagować na zmiany zachodzące na rynku.

1.4. Problemy na rynku pracy

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse podjęcia pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego. Bezrobocie jest jednym z zagrożeń

o charakterze ekonomicznym i społecznym, jakie towarzyszą okresom dekonunktury w gospodarce rynkowej. Wśród najbardziej groźnych skutków bezrobocia należy wymienić:

- destabilizację rynku pracy,
- zmniejszenie wpływów budżetowych (zarówno do budżetu państwa jak i gminy),
- emigracja kadr, zwłaszcza wysoko wykwalifikowanych,
- zahamowanie popytu i zubożenie rynku dóbr i usług, atrakcyjność co za tym idzie zmniejszenie obrotów atrakcyjności handlu,
- zmniejszenie atrakcyjności regionu i zmniejszenie inwestorów.

Walka z bezrobociem jest trudnym i długotrwałym przedsięwzięciem, które wymaga współdziałania wielu instytucji firm i organizacji. W tym miejscu należy zwrócić uwagę, iż poprzez pojęcie walki z bezrobociem rozumiemy tworzenie nowych miejsc pracy, profilaktykę w miejscach zagrożonych bezrobociem oraz zapobieganie dysfunkcjom społecznym, jakie towarzyszą zjawisku utraty pracy.

Na czele wśród podmiotów niezbędnych do uruchomienia skutecznego programu zwalczania bezrobocia wysuwają się ośrodki władzy (centralnej, lokalnej i samorządowej) oraz organizacje pozarządowe. Wynika to z podziału kompetencji i rozdziału funduszy budżetowych, jak i perspektyw współpracy z instytucjami Unii Europejskiej. Okres bezrobocia członka rodziny jest dla wielu gospodarstw domowych bardzo trudny. Pojawiające się problemy finansowe rodzą konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny. Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają poczucia własnej wartości. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie. Negatywnym skutkiem są także problemy dzieci osób bezrobotnych, na które należy też zwrócić szczególną uwagę. Odczuwanie przez dzieci własnej sytuacji jako gorszej często prowadzi do stopniowej izolacji środowiskowej, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Zawęża się krąg wspólnych zainteresowań rówieśniczych, dzieci przestają być zapraszane do wspólnej nauki czy zabawy. Zdarza się także że jednocześnie z odrzuceniem przez rówieśników, z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny, dzieci

popadają w sytuacje konfliktowe w szkole z wychowawcami i nauczycielami. Taka sytuacja ma wpływ na postawy dzieci, na ich zachowanie oraz postawy i decyzje podejmowane w dorosłym życiu. Skutkiem bezrobocia w rodzinie jest także osłabienie autorytetu rodziców. W opinii dzieci, zwłaszcza nastolatków taka sytuacja może być odbierana jako przejaw braku zaradności, nieumiejętność dostosowania się do nowej rzeczywistości społeczno - ekonomicznej czy życiowe nieudacznictwo. Powoduje to zachwianie systemu wartości młodego pokolenia i obniżenie takich wartości jak wykształcenie, uczciwa praca i inne.

1.5. Infrastruktura społeczna

1.5.1. Kultura

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. W naszej gminie odbywa się wiele imprez kulturalnych. Dużym powodzeniem cieszą się organizowane w czerwcu- lipcu „Dni Przedborza”, w czasie których mieszkańcy gminy biorą udział w wielu dyscyplinach sportowych konkursach, uczestniczą w koncertach z udziałem gwiazd, oglądają różnego rodzaju wystawy. W trakcie tej imprezy przedsiębiorcy mogą promować swoją firmę.

Od kilkunastu lat w Przedborzu odbywa się Festyn Szkolny. Uczniowie Zespołu Szkolno – Gimnazjalnego prezentują na scenie swoje umiejętności. Organizatorem imprezy jest Rada Rodziców i Dyrekcja Zespołu Szkolno – Gimnazjalnego. Dodatkowymi atrakcjami są zwody wędkarskie, turniej piłki nożnej na boisku „Orlik” oraz konkursy z nagrodami. Są też stoiska gastronomiczne, gdzie rodzice serwują ciasta domowe, potrawy z grilla, kugiel. Dochód z festynu przeznaczony jest na pomoce dydaktyczne dla uczniów Zespołu Szkolno – Gimnazjalnego w Przedborzu.

Popularnością cieszy się także festiwal światowy poezji Marii Konopnickiej. Podczas tej imprezy spotykają się miłośnicy twórczości Marii Konopnickiej oraz rodacy kultywujący tradycje i język przodków. Na festiwal przyjeżdżają przedstawiciele różnych instytucji polonijnych oraz szkół polskich z różnych zakątków świata. Gośćmi imprezy byli tutaj mieszkańcy Litwy, Łotwy, Estonii, Rosji, Mołdawii, Kazachstanu, Białorusi, Czech Węgier, Słowacji, Francji, Rumunii, Bułgarii, Chorwacji, Anglii, Hiszpanii, USA. W trakcie festiwalu uczestnicy mogą prezentować autorskie programy artystyczne, biorą udział w warsztatach artystycznych i ognisku. Wykonawcami programów są osoby różnego pokolenia, między 5 a 80 rokiem życia. Atrakcją kulturalną stanowi również **Muzeum Ludowe Ziemi Przedborskiej**, które ma charakter mini skansenu. Założycielem jest emerytowany nauczyciel, który w latach osiemdziesiątych ubiegłego

wieku pracując w szkole rolniczej w Przedborzu, zachęcał uczniów do zbierania wszelkich starych przedmiotów nieprzydatnych gospodarstwie rodziców i sąsiadów, zalegających strychy i komórki i do przynoszenia ich do szkoły. W zbiorach znalazły się więc przeróżne przedmioty: urządzenia rolnicze, meble, ubiory, nakrycia głowy, wełniaki, dokumenty zapiski i stare pieniądze zgromadzone w kilkunastu ekspozycjach; podwórze wiejskie z wystawą dawnych narzędzi rolniczych, plenerowymi rzeźbami ludowymi i ruchomą rzeźbą tarczy oraz ekspozycją przedstawiającą bogactwo lokalnej przyrody; kuźnia, warsztat bednarski, wyposażone w tradycyjne narzędzie; sień z kłódą na kapustę, żarnami, skrzynią z XVIII wieku; izba ludowa urządzona w XIX wiecznym stylu, a w niej komin, piec z zapiekiem, czynne krosno, dawne sprzęty i meble charakterystyczne dla Ziemi Przedborskiej, sala prezentująca bogata historię Przedborza i okolicznych wiosek; galerię obrazów sakralnych pochodzących z dawnych chat wiejskich. Duże znaczenie kulturowe i historyczne mają „Bryczkowycieczki”. Do placówek kulturalnych należy zaliczyć również Miejską Bibliotekę Publiczną w Przedborzu, jej filię w Górach Mokrych oraz Miejski Dom Kultury.

Miejski Dom Kultury w Przedborzu prowadzi działalność kulturalno – oświatową na terenie miasta i gminy. Organizuje zajęcia artystyczne dla dzieci i młodzieży m. in. zajęcia taneczne, muzyczne, plastyczne, przeglądy, konkursy, festiwale, zajęcia świetlicowe. Odbywają się tutaj akademie, rocznice świąt państwowych organizowane przez szkoły (3 maja, 11 listopada, Jasełka), Festyn Szkolny organizowany przez Radę Rodziców ZSG w Przedborzu, Konkurs Piosenki Religijnej organizowany przez Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży działające przy parafii.

Przedbórz i Góry Mokre znane są w całym kraju z organizacji imprez kulturalnych o zasięgu ogólnopolskim oraz międzynarodowym. Są to imprezy poetyckie, recytatorskie, pamiętnikarskie, muzyczne, folklorystyczne i turystyczne. Mają one już swoje stałe miejsce w kalendarzu imprez kulturalnych, cieszą się powodzeniem wśród uczestników a także społeczności lokalnej naszej gminy. Głównymi organizatorami tych imprez są: Miejski Dom Kultury w Przedborzu oraz Towarzystwo im. Marii Konopnickiej w Górach Mokrych, natomiast władze samorządowe Przedborza od wielu lat patronują i wspierają te działania. Wiele tych imprez mają długoletnią tradycję, organizowane są każdego roku od ponad 20 lat. Corocznie w Przedborzu i Górach Mokrych organizowane są:

- Polonijne warsztaty turystyczne – kwiecień,
- Ogólnopolski Festiwal Piosenki Turystyczno – Przyrodniczej połączony ze Złotem Młodzieży Szkół im. M. Konopnickiej – maj,

- Ogólnopolskie Spotkanie z Poezją M. Konopnickiej – maj,
- Ogólnopolskie Przegląd Piosenki i Przyśpiewki Ludowej – czerwiec,
- Światowy Festiwal Poezji Marii Konopnickiej – sierpień,
- Ogólnopolski Konkurs Poetycki „Młodzież Polska zawsze z Polską” – wrzesień,
- Ogólnopolski Rajd „Szlakiem Kazimierza Wielkiego” połączony z konkursem piosenki turystycznej – wrzesień,
- Międzynarodowe Sympozjum Przyrodniczo – Ekologiczne – październik,
- Ogólnopolski Festiwal Piosenki i Pieśni o mojej Ojczyźnie – listopad,
- Ogólnopolski Konkurs Pamiętnikarski „Moje strony Rodzinne dawniej a dziś” – grudzień.

Atutem naszej gminy są coroczne spotkania z poezją Marii Konopnickiej organizowane w jej rocznicę urodzin. Bierze w nich udział ponad 200 uczestników dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych z całego kraju. Impreza odbywa się w formie dwóch konkursów: konkursu recytatorskiego i poezji śpiewanej. Podczas tych spotkań rozbrzmiewa muzyka ludowa. Odbywa się również Ogólnopolski Przegląd Piosenki i Przyśpiewki Ludowej. Uczestnicy przeglądu biorą udział w konkursie solistów z towarzyszeniem kapel ludowych. Wykonawcy występują w barwnych strojach ludowych z różnych regionów Polski, śpiewają stare, często zapomniane piosenki i przyśpiewki ludowe.

Miejski Dom Kultury w Przedborzu jest samorządową gminną instytucją kultury, której podstawowym celem statutowym jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców oraz upowszechnienie kultury lokalnej w kraju i za granicą.

Zgodnie z uchwaloną przez Sejm RP w dniu 5 sierpnia 2015 roku ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej, od stycznia 2016 roku w całej Polsce powstało ponad 1500 punktów z dostępem do nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczonej osobiście przez adwokata lub radcę prawnego. Jeden z takich punktów funkcjonuje od niedawna w Przedborzu. Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej znajduje się również w Miejskim Domu Kultury w Przedborzu, czynny jest od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-12.00.

Samorządową instytucją kultury jest również **Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Przedborzu**. Jest ona główną publiczną biblioteką gminy Przedbórz. Zapewnia mieszkańcom dostęp do materiałów bibliotecznych, służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczności gminnej.

Biblioteka współpracuje z instytucjami znajdującymi się na terenie miasta: z Przedszkolem Samorządowym w Przedborzu (razem z wychowawczyniami biblioteka zorganizowała przedszkolakom spotkania i zajęcia w bibliotece: Mikołajki, ubieranie choinki, czytanie bajek, gry i zabawy ruchowe, zajęcia plastyczne), Zespołem Szkolno – Gimnazjalnym w Przedborzu, Szkołą Podstawową w Górach Mokrych, z Miejskim Domem Kultury w Przedborzu, Młodzieżowym Centrum Kariery OHP w Przedborzu, Przedborskim Klubem Seniora. Stan księgozbioru Miejskiej Biblioteki Publicznej w Przedborzu oraz Filii w Górach Mokrych na dzień 31.12.2015r. wyniósł 25 015 książek.

1.5.2. Opieka zdrowotna

Opieka zdrowotna w Gminie Przedbórz to zakład publiczny - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przedborzu przy ul. Częstochowskiej 25 oraz dwa zakłady niepubliczne: „MEDICUS” w Przedborzu przy ul. Leśnej 18c oraz „ALFA” w Przedborzu przy ul. Mostowej 45. Przy ul. Częstochowskiej 25 funkcjonuje również Nocna i świąteczna pomoc medyczna. Głównym celem zakładów jest podejmowanie działań na rzecz ochrony oraz poprawy stanu zdrowia ludności poprzez organizowanie i prowadzenie działalności leczniczej i profilaktycznej. Zadaniem jest organizowanie i udzielanie świadczeń zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz inne działania medyczne wynikające z procesu leczenia lub przepisów odrębnych regulujących zasady ich wykonywania osobom, których stan zdrowia tego wymaga, w szczególności związane z badaniem i poradą lekarską, leczeniem, rehabilitacją leczniczą, opieką nad ciężarną i jej płodem, położeniem oraz noworodkiem, opieką nad dzieckiem zdrowym, badaniami diagnostycznymi, zapobieganiem powstawaniu urazów i chorób poprzez działania profilaktyczne oraz szczepienia ochronne. Zakłady udzielają świadczeń zdrowotnych bezpłatnie, za częściową odpłatnością lub odpłatnie na zasadach określonych w przepisach prawa lub umowach cywilnoprawnych. W strukturach SPZOZ-u w Przedborzu działa Zakład Pielęgnacyjno - Opiekuńczy, który jest stacjonarnym zakładem opieki zdrowotnej, który prowadzi opiekę całodobową, obejmującą świadczenia o charakterze pielęgnacyjnym, opiekuńczym i rehabilitacyjnym dla pacjentów nie wymagających leczenia szpitalnego. Zakład zapewnia 20 miejsc.

W miejscowości Taras 46A gm. Przedbórz funkcjonuje również Niepubliczny Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy „Family” oraz Dom Pomocy Społecznej „Family” dla osób przewlekle chorych w podeszłym wieku. M-GOPS w Przedborzu współpracuje

z Zakładem Pielęgnacyjno-Opiekuńczym na terenie naszej gminy, gdyż łatwo zaobserwować coraz większą liczbę osób wymagających umieszczenia w takiej placówce. Od miesiąca czerwca 2011r. w Przedborzu przy ul. Leśnej 18c funkcjonuje Zakład Rehabilitacji. Ponadto na terenie gminy działają 4 apteki, wszystkie umiejscowione w mieście w Przedborzu oraz Oddział Pomocy Doraźnej (1 karetka) zlokalizowany w Bursie Szkolnej. Najbliższy szpital znajduje się w Radomsku – mieście powiatowym. Stan zdrowia mieszkańców Gminy odpowiada sytuacji zdrowotnej w kraju.

Najwięcej zachorowań stanowią:

- choroby układu krążenia (choroba niedokrwienna serca, nadciśnienie tętnicze),
- choroby metaboliczne i przemiany materii (cukrzyca, zaburzenie gospodarki lipidowo – tłuszczowej),
- choroby układu kostno – stawowego,
- choroby układu oddechowego,
- choroby nowotworowe.

Z punktu widzenia Praktyki Lekarza Rodzinnego w nadchodzących latach problemami i zagrożeniami wydają się być:

1. starzenie się populacji i w związku z tym rosnąca ilość osób wymagających opieki i chorych, niepełnosprawnych, samotnych,
2. rosnąca zachorowalność na choroby cywilizacyjne,
3. utrzymywanie się wysokiego spożycia alkoholu i papierosów, wczesny kontakt młodzieży z używkami,
4. rosnąca ilość wad postawy, spadek sprawności i wydolności fizycznej dzieci i młodzieży,
5. zły stan higieny jamy ustnej i w konsekwencji brak uzębienia u dzieci.

1.5.3. Oświata i wychowanie

Prawidłowy rozwój społeczeństwa zależy w dużej mierze od poziomu jego świadomości. Kształtowaniem pozytywnych postaw społecznych zajmują się instytucje i organizacje wychowawczo – edukacyjne (szkoły, domy kultury, kościoły, kluby sportowe), które poprzez realizowanie zadania zapobiegają niebezpiecznym zjawiskom społecznym. Ich działania profilaktyczno – wychowawcze dążą do eliminowania czynników szkodliwych dla zdrowego funkcjonowania jednostek i rodzin w społeczeństwie. Osiągnięcie przez społeczność gminy odpowiedniego poziomu wiedzy w zakresie problematyki społecznej może spowodować, że będzie ono

skuteczniej reagowało na wszelkie przejawy dysfunkcji. Edukacja jest szczególnie ważnym obszarem, z uwagi na prowadzone w szkołach działania o charakterze oświatowym i profilaktycznym (praca pedagogów szkolnych i wychowawców z rodzinami problemowymi, profilaktyka uzależnień, rozwiązywanie przemocy wobec dzieci i rodziców akcje dożywiania dzieci, organizowanie wypoczynku). Szkoła jest instytucją, która ma możliwość i obowiązek stale zapoznawać się z sytuacją rodzin swoich uczniów, pilnie obserwować zachowania wychowanków, analizować je i reagować tak szybko, jak to możliwe na wszystkie oznaki dysfunkcji. Zadaniem szkoły jest wczesne wykrycie problemów wychowawczych i opiekuńczych oraz pomoc rodzinie w określeniu problemów i sposobów ich rozwiązania. Gmina Przedbórz prowadzi 2 szkoły podstawowe (jedna samodzielna, druga połączona w zespół z gimnazjum) oraz przedszkole samorządowe. Swoją działalność prowadzą również takie placówki oświatowe, jak: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Przedborzu, Zakład Doskonalenia Zawodowego w Łodzi Centrum Kształcenia Zawodowego w Przedborzu przy ul. Częstochowskiej 54, Samorządowe Przedszkole Publiczne w Przedborzu przy ul. Mostowej 38 oraz Niepubliczne Przedszkole „Gumiś” przy ulicy Mostowej 38 w Przedborzu z oddziałem w Górach Mokrych. Jednym z głównych celów szkół podstawowych i gimnazjów jest przygotowanie absolwentów do dalszego kształcenia. Tę powinność szkoły w Gminie Przedbórz wykonują dobrze. Dowodem są wyniki sprawdzianów i egzaminów na poziomie równym lub wyższym od średniej wojewódzkiej. Na sukcesy szkół składają się różne czynniki. Jest to zasługa samych uczniów i ich nauczycieli, ale warunki i wyposażenie, jakie szkoły mają do dyspozycji, a które ciągle są przez organ prowadzący polepszane i unowocześniane, odgrywają również zasadniczą rolę. Każda szkoła wyposażona jest w pracownię informatyczną, dysponuje salą gimnastyczną, halą sportową oraz boiskami wielofunkcyjnymi. Uczniowie korzystają z bazy sportowej i informatycznej na lekcjach oraz zajęciach pozalekcyjnych, w formie kółek zainteresowań. Gmina Przedbórz wpisuje się w działania na rzecz swoich młodych mieszkańców, stwarzając warunki zdobywania wyższych kwalifikacji, mających istotny wpływ na zatrudnienie w przyszłości, a wcześniej na wybór szkoły następnego etapu kształcenia. Młodzież coraz częściej kontynuuje naukę w liceach, a później w szkołach wyższych i policealnych.

Budowanie systemu wartości i norm społeczno – etycznych gruntuje się w domu rodzinnym. Dziecko podświadomie (i świadomie) powiela zachowania (dobre i złe) najbliższych mu osób. Dość częstym zjawiskiem jest zaniechanie wychowawczej funkcji

rodziny i zrzucanie obowiązków rodzicielskich na szkołę. Jest to wynik uświadomionej lub nieświadomej bezradności dorosłych, którym przyszło wychowywać potomstwo i których to dorosłych sytuacja przerosła lub zaczyna przerastać. Często rodzice nie mają czasu, aby poświęcić go dziecku, nie rozmawiają z dzieckiem, a jedyną formą kontaktu jest kontakt werbalny ograniczony do wydawania poleceń i zwracania wszelkiego rodzaju uwag. Dość często nakładają się na taką sytuację problemy materialne, trudności finansowe, przeszkody wewnątrzrodzinne. W takich przypadkach potrzebne jest wsparcie ze strony szkoły (pedagog szkoły, wychowawca), która stara się objąć ucznia opieką różnego rodzaju. W każdej szkole prowadzone jest dożywianie dzieci, co umożliwia uczniom spożywanie obiadów.

Przedszkole Samorządowe jest umiejscowione w Przedborzu przy ulicy Mostowej 38. Oprócz zajęć w ramach minimum programowego na życzenie rodziców wprowadzono wiele zajęć dodatkowych. Są to: zajęcia z rytmiki, nauka języka obcego i inne. Niepubliczne Przedszkole „Gumiś” jest umiejscowione w Przedborzu i Górach Mokrych.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych jest szkołą z tradycjami, istnieje bowiem 71 lat. Posiada certyfikaty: „Szkoła bez przemocy” i od 2004 roku „Szkoły z klasą”. Nauczyciele pracujący w szkole mają uprawnienia egzaminatora, tytuł naukowy doktora, uprawnienia instruktorskie, ekspert do spraw awansu zawodowego z listy ministerialnej. Posiada dobrze rozwinięte zaplecze szkoły i bogatą bazę dydaktyczną i audiowizualną. Szkoła posiada duże widne, przestronne sale lekcyjne, sale wyposażone w sprzęt audiowizualny i pomoce dydaktyczne, 2 pracownie komputerowe, odnowioną salę gimnastyczną, siłownię po generalnym remoncie z nowym sprzętem, boisko, świetlicę ze sklepikiem szkolnym oraz bibliotekę z bogatym księgozbiorem i filmoteką oraz komputerami z dostępem do internetu.

Niezaprzeczalnym atutem szkoły jest jej bezpieczeństwo. Do tej pory nie odnotowano zjawiska fali, agresji i przemocy. Sprzyja temu indywidualne traktowanie uczniów oraz fakt, że nie występuje tutaj zjawisko anonimowości. Całodobowo działa monitoring. W każdy wtorek przyjmuje psycholog, do którego mogą zwrócić się nie tylko uczniowie ale i rodzice. O mocnych stronach szkoły świadczy współpraca z instytucjami lokalnymi, z uczelniami wyższymi, z poradnią psychologiczno – pedagogiczną i innymi. W celu ułatwienia komunikacji pomiędzy rodzicem a szkołą działa dziennik elektroniczny, który jest prostą i wygodną formą przekazywania informacji. Na terenie szkoły od lat działa koło teatralne, którego sukcesem są wystawione spektakle cieszące

się popularnością naszej społeczności lokalnej. Młodzież Zespołu bardzo aktywnie uczestniczy w akcjach charytatywnych. Należy tutaj wymienić m.in. Akcję „Pomóż dzieciom przetrwać zimę”. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu podpisuje corocznie porozumienie z Terenowym Sztabem Ogólnopolskiej Akcji Charytatywnej „Pomóż dzieciom przetrwać zimę” w Przedborzu przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w celu rozpropagowania rzeczy zebranych podczas tej akcji. W Przedborzu funkcjonuje również **Zespół Szkół i Placówek Niepublicznych Centrum Kształcenia Zawodowego**, w skład którego wchodzi:

- Zespół Szkół Zawodowych Centrum Kształcenia Zawodowego w Przedborzu – Oddział Terenowy,
- Liceum Uzupełniające dla Dorosłych Centrum Kształcenia Zawodowego w Przedborzu – Oddział Terenowy,
- Ośrodek Kształcenia Zawodowego Centrum Kształcenia Zawodowego w Przedborzu.

Jednostką prowadzącą szkoły jest Zakład Doskonalenia Zawodowego w Łodzi, Centrum Kształcenia Zawodowego w Przedborzu – Oddział Terenowy, będący stowarzyszeniem o charakterze oświatowym i naukowo technicznym, którego statutowym celem jest „udział w realizacji programu edukacji narodowej wśród dzieci i młodzieży w zakresie oświaty, nauki i techniki oraz kształcenia, dokształcania i doskonalenia zawodowego młodzieży i dorosłych, jak również działalność w zakresie nauki, nowatorstwa i innowacji. Szkoły mają uprawnienia szkół publicznych i zlokalizowane są w budynkach stanowiących własność Zakładu Doskonalenia Zawodowego znajdujących się w Przedborzu przy ulicy Częstochowskiej 54.

1.5.4 Sport i rekreacja

Na rozwój społeczny ma również wpływ aktywność mieszkańców w sporcie i rekreacji. Położenie Gminy i jej infrastruktura sportowa (Klub Sportowy „Pilica”) i rekreacyjna stwarza naturalne warunki do rozwoju różnych form aktywności fizycznej. Wykorzystanie obiektów oraz doposażenie ich w sprzęt sportowy i rehabilitacyjny sprzyjać będzie prawidłowemu rozwojowi kultury fizycznej dzieci i młodzieży. Bliskość lasów, łąk, okoliczne wzgórza, zbiornik wodny, rzeka Pilica, historyczne obiekty są dobrym zapleczem do uprawiania kultury fizycznej oraz wypoczynku. Wychowywanie dzieci i młodzieży poprzez sport i rekreację poza wymiernym aspektem zdrowotnym tego rodzaju aktywności życiowej stanowi niewątpliwie aspekt społeczny. Uprawianie

sportu, szeroka dostępność do obiektów sportowych przyczyni się do minimalizowania dysfunkcji społecznych tym bardziej, że w czasie wakacji i ferii większość uczniów pozostaje głównie w domu.

1.5.5. Turystyka

Gmina Przedbórz posiada wiele walorów turystyczno – wypoczynkowych. O atrakcyjności regionu decyduje Przedborski Park Krajobrazowy, liczne kompleksy leśne, rzeka Pilica, szlaki turystyczne, ośrodki agroturystyczne i oczywiście zagospodarowanie terenu wokół zbiornika wodnego przy ulicy Turystycznej. Prace przy zbiorniku wodnym wraz z piękną plażą stworzyły warunki do wypoczynku, sportu i rekreacji dla mieszkańców naszego miasta i gminy oraz turystów. Mieści się tutaj parking na 30 miejsc postojowych z asfaltową nawierzchnią, skatepark (czyli tor do jazdy na deskorolce, wrotkach, rolkach, rowerze sportowym), boisko wielofunkcyjne (do koszykówki, siatkówki) oraz kort tenisowy. Bezpłatnie i o każdej porze swoją kondycję i mięśnie można budować pod gołym niebem na siłowni. Jest ona dostępna dla każdego: dzieci i ich rodziców, młodzieży i seniorów. Ułatwia nawiązywanie i utrwalenie kontaktów międzyludzkich, wpływa pozytywnie na poprawę zdrowia.

Przy brzegu zalewu zamontowano pływający pomost cumowniczy i kilka pomostów wędkarskich, powstały tutaj również boiska do siatkówki plażowej, przebieralnia, 2 altanki i miejsca do grillowania oraz ścianka wspinaczkowa z wieżą widokową. Na plaży stoi wieża ratownika. Zainstalowany został system monitoringu wizyjnego. W okresie letnim amatorów kąpiei i plażowania nie brakuje. W lipcu 2010 roku został rozegrany turniej piłki plażowej połączony zawodami wędkarskimi (wówczas odbyło się oficjalne otwarcie kąpieliska). Przez teren gminy Przedbórz przechodzą dwa szlaki turystyczne:

- szlak rzeki Pilicy o długości 121 km,
- szlak po Przedborskim Parku Krajobrazowym o długości 23 km.

Atrakcją turystyczną gminy stanowią ścieżki rowerowe oraz trasy kajakowe (ok.25 km) z możliwością biwakowania na terenach przylegających do Pilicy. Miasto i gmina Przedbórz w swej architekturze może poszczycić się: barokowym Kościołem Parafialnym pw. św. Aleksego z lat 1640-1695, ruinami Zamku z XIV wieku z fundacji Kazimierza Wielkiego, zespołem kapliczek cholerycznych z XVIII wieku, Kościołem Parafialnym pw. Św. Mikołaja z lat 1869 - 1870 w Żeleźnicy, cmentarzem parafialnym, cmentarzem żydowskim oraz pomnikiem Marszałka Józefa Piłsudskiego czy pomnikiem

Partyzantów Ziemi Przedborskiej. Bazę gastronomiczną tworzą: Restauracja „Parkowa”, „Oberża”, Pub „Planeta”, „Drink Bar” oraz pijalnie piwa. Baza noclegowa gminy Przedbórz jest raczej skromna i obejmuje:

- Schronisko Młodzieżowe Przedbórz
- gospodarstwa agroturystyczne
- noclegi w restauracji „Parkowa”

Na terenie gminy we wsi Stara Wieś powstało Centrum Japońskich Sportów i Sztuk Walk i „Dojo - Stara Wieś” w Starej Wsi. Instytucja ta - w skali europejskiej - to ośrodek do szkolenia japońskich sportów i sztuk walki oraz propagowania kultury japońskiej dla współczesnych Europejczyków.

W dniu 10 października 2009 roku odbyło się otwarcie Centrum Japońskich Sportów i Sztuk Walki „Dojo – Stara Wieś” w Starej Wsi. Uroczystość połączona była z centralnymi obchodami 90 rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Polską a Japonią. Podczas uroczystości rozegrane zostały finały Pucharu Świata w Karate Tradycyjnym. Patronat nad uroczystością otwarcia „Dojo – Stara Wieś” objął laureat pokojowej Nagrody Nobla, legenda Solidarności Prezydent Lech Wałęsa. Ośrodek pozwoli na jeszcze większe, niż dotychczas, zdynamizowanie aktywności polskiego ruchu Karate tradycyjnego. Stanowi optymalne, logistyczne i organizacyjne zaplecze dla całego szeregu stałych, a rozproszonych po całej Polsce imprez ogólnokrajowych i międzynarodowych szkoleń i seminariów z udziałem największych japońskich mistrzów karate tradycyjnego. Ośrodek jest kompleksem sportowo noclegowym, o nieco rozproszonej zabudowie, wzorowanej na architekturze japońskiej, z wyraźnie wydzielonymi częściami” noclegową (w postaci domków), gastronomiczną i treningową. Swoją formułą i charakterem odbiega od powszechnie przyjętego wizerunku ośrodków sportowych. Obiekt jest wpisany w istniejący krajobraz, zachowując wyjątkowe walory tego miejsca. Gmina Przedbórz posiada również duże walory do rozwoju agroturystyki. Stały jej rozwój może być zagwarantowany poprzez tworzenie i promowanie popytu rynkowego na określone produkty agroturystyczne. Gmina Przedbórz posiada duże możliwości uzyskiwania dochodów z prowadzenia działalności turystycznej (agroturystycznej). Aby te dochody systematycznie uzyskiwać i powiększać gmina Przedbórz stara się pozyskiwać jak najwięcej turystów krajowych i zagranicznych. Turystyka jest jedną z najszybciej rozwijających się dziedzin gospodarki powiatu radomszczańskiego. Agroturystyka stanowi coraz popularniejszą formę wypoczynku. W celu jej rozwoju niezbędne są szkolenia dla osób chcących rozpocząć

taką działalność oraz ciągła promocja regionu. Rola agroturystyki w aktywizacji społeczno - gospodarczej wsi ma coraz większe znaczenie, zwłaszcza w regionach turystycznie atrakcyjnych pod względem walorów przyrodniczych, krajobrazowych, środowiskowych i zabytków.

1.5.6. Zasoby i warunki mieszkaniowe

Na dzień 31 grudnia 2015 w gminie Przedbórz zlokalizowanych było 21 budynków z lokalami mieszkalnymi. Ogółem liczba lokali wynosiła 52 (w tym 4 mieszkania na wsi i 48 w mieście):

- lokale mieszkalne – 45;
- lokale socjalne – 7;

Najwięcej mieszkań w mieście i gminie Przedbórz należy do osób fizycznych. Własność gminy stanowi tylko 52 mieszkań. Gospodarstwom domowym, którym ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę Przedbórz a realizowana w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przedborzu.

2. Problemy społeczne w perspektywie Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu – formy pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Organy administracji rządowej i samorządowej przy partnerskiej współpracy z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi Kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi organizują szeroko pojętą pomoc społeczną. Celem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwienie im godnego życia. Zadaniem pomocy społecznej jest przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych rodzin poprzez podejmowanie działań, które zmierzają do usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich pełnej integracji ze środowiskiem.

Osobom lub rodzinom może być udzielona pomoc społeczna w szczególności z powodu:

1. ubóstwa;

2. sieroctwa;
3. bezdomności;
4. bezrobocia;
5. niepełnosprawności;
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby;
7. przemocy w rodzinie;
8. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
9. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
10. bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
11. braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze;
12. trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
13. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
14. alkoholizmu lub narkomanii;
15. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
16. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
2. pracy socjalnej,
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
6. rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W zakresie ustalonym ustawą – na organach administracji rządowej oraz jednostek samorządu terytorialnego spoczywa obowiązek zapewnienia realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej uwarunkowane jest wykazaniem się własną aktywnością w zakresie zaspokajania własnych potrzeb życiowych. Świadczenia te nie mogą stanowić stałego źródła utrzymania, mają one natomiast doprowadzić do życiowego uaktywnienia się osoby korzystającej ze świadczeń, a także jej integracji ze środowiskiem społecznym. Jednym z głównych celów

prowadzonej polityki społecznej powinno być wykształcenie umiejętności społecznych w takim zakresie, aby mieszkańcy potrafili samodzielnie rozwiązywać pojawiające się problemy i zagrożenia. Można więc zaryzykować stwierdzenie, że celem Strategii jako dokumentu jest nauczyć mieszkańców pomagać sobie zgodnie z tym co powiedział L.M. Brommer: „Najbardziej pomocną rzeczą, jaką możemy zrobić dla drugiej osoby to pomóc jej w pomaganiu sobie.” Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej dzielą się na zadania zlecone przez Wojewodę przez niego finansowane oraz zadania własne gminy, których ciężar finansowania ponosi gmina, niektóre świadczenia są częściowo dotowane przez Wojewodę. Najważniejszym, a zarazem najtrudniejszym zadaniem pracownika socjalnego jest praca socjalna. Jej efekty w porównaniu z włożonym czasem i trudem są często niewspółmierne i trudne do wyliczenia. Ogółem na przestrzeni lat 2013-2015 pomocą społeczną w mieście i gminie Przedbórz objęto następującą liczbę osób: 2013 r. - 1555, 2014r. - 1484, 2015r. – 1327.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej. Przysługuje na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Obowiązująca ustawa dokonuje podziału świadczeń na pieniężne i niepieniężne. Jest to jedyny podział form pomocy. Jego wyróżnienie oparte jest na rodzaju wsparcia, jakie otrzymuje beneficjent.

Zasiłek stały Jest to świadczenie obowiązkowe (obowiązkowe) przysługujące na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe i stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego. Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30zł miesięcznie. Od dnia 1 października 2015 roku maksymalna kwota zasiłku stałego wynosi 604 zł. W 2013 roku tą formą pomocy objęto 81 osób, w 2014 roku - 90 osób, w 2015 roku - 78 osób.

Zasiłek okresowy Świadczenie to jest przyznawane osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód rodziny nie przekracza kryterium dochodowego osoby lub rodziny, a dochody oraz posiadane zasoby pieniężne nie wystarczają na zaspokojenie ich niezbędnych potrzeb, a w szczególności ze względu na:

- długotrwałą chorobę,
- niepełnosprawność,
- bezrobocie,

- możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Przez cały okres lat 2013 - 2015 gmina otrzymywała dotację celową na pokrycie wydatków na zasiłki okresowe w części określonej w art. 38 ust. 3. W artykule tym, ustawodawca określił, że kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między:

1. kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby,
2. kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

W latach 2013 - 2015 przyznano świadczenia w formie zasiłków okresowych na łączną kwotę 855 747,00 zł.

Kwota zasiłku finansowana z dotacji nie może być niższa niż 20zł. Zasiłki okresowe to zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, czyli jest to grupa świadczeń, które muszą być wykonywane. W przypadku uchylania się od ich wykonania organy nadzorujące samorząd mogą stosować administracyjne środki przymusu, w celu zmuszania do ich realizacji, bowiem zadaniem własnym samorządu lokalnego jest zaspokojenie potrzeb wspólnoty gminy. Realizacja tych zadań własnych winna być finansowana z dochodów własnych jednostki samorządowej (gminy). W praktyce jednak gmina na zasadzie pomocniczości otrzymuje dotacje celowe z budżetu państwa.

Posiłki

Zgodnie z art.17 ust.1 pkt 3 i pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. dożywianie dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom, które nie są w stanie go sobie zapewnić. Z kolei ustawa z dnia 29 grudnia 2005 roku o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” umożliwia funkcjonowanie programu dożywiania uczniów, nie zwalniając jednocześnie gminy z obowiązku realizacji zadania własnego. Program ten zakłada długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach oraz rozwój w gminie bazy żywieniowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży. Pomocą w ramach programu objęte są:

- dzieci do 7 roku życia,
- uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji z różnych powodów.

Program przewiduje otrzymanie pomocy w następujących formach:

- posiłek, z uwzględnieniem posiłku gorącego,
- zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności,
- świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych.

Program finansowany jest z budżetu państwa oraz ze środków budżetu gminy, przy czym udział środków własnych gminy nie może być niższy niż 40% przewidywanych kosztów realizacji programu.

W naszej gminie w 2013 roku udział środków własnych wyniósł: 56 6570,00 zł (877 osób), w 2014 roku - 55 516,00 zł (781 osób), w 2015 roku – 53 239,00 zł (612 osób). Ustawa przewiduje 3 formy pomocy: posiłek, zasiłek celowy i pomoc rzeczowa. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu w okresie od 2013r do 2015r udzielił pomoc w formie posiłków i zasiłków celowych.

Pomoc Żywnościowa

Od kilku lat realizowana jest pomoc w formie dystrybucji żywności dla osób najbardziej potrzebujących. Obecnie odbywa się ona w ramach Programu Operacyjnego Pomocy Żywnościowej 2014-2020 Europejskiego Funduszy Pomocy Najbardziej Potrzebującym Podprogram 2014.

Usługi opiekuńcze

M-GOPS w Przedborzu organizuje usługi we współpracy z opiekunkami, które są pracownikami Urzędu Miejskiego w Przedborzu. Osoby te są zatrudniane na umowę o pracę w ramach robót publicznych lub funduszu interwencyjnego. Od sytuacji życiowej podopiecznego zależy np. ustalenie wysokości ewentualnej odpłatności za usługi. Świadczenie jest przyznawane na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego, natomiast decyzja administracyjna o przyznaniu bądź odmowie musi zostać wydana w ciągu 30 dni od otrzymania zgłoszenia zapotrzebowania na usługi. Szczegółowe zasady odpłatności są uchwalone przez Radę Miejską w Przedborzu. Koszt 1 godziny za usługi opiekuńcze na kwotę 15 zł. Na przestrzeni ostatnich lat tj. 2013-2015 liczba osób, które decyzją otrzymały pomoc w formie usług opiekuńczych przedstawiała się następująco: w 2013 roku pomoc otrzymało 16 osób (2573 h), w 2014 roku – 18 osób (2553 h), w 2015 roku – 17 osób (2137 h).

W Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przedborzu realizowane jest zadanie w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W roku 2013 w/w usługami objęto 4 osoby na łączną kwotę 24 595,00 zł

(liczba świadczeń 1440), w roku 2014 – 5 osób na łączną kwotę 25 291,00 zł (ilość świadczeń 1395), w roku 2015 – 5 osób – na łączną kwotę 25 028,00 zł (ilość świadczeń 1412).

Zasiłek celowy

Jest to świadczenie obligatoryjne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Oto dane statystyczne:

- w 2013 roku przyznano decyzją zasiłki celowe 380 osobom na kwotę 144 499,00 zł.
- w 2014 roku przyznano decyzją zasiłki celowe 496 osobom na kwotę 142 149,00zł.
- w 2015 roku przyznano decyzją zasiłki celowe 321 osobom na kwotę 104 601,00 zł.

Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej

Gdy stan zdrowia wymaga całodobowej opieki, a rodzina lub gmina nie są w stanie zapewnić mieszkańcowi gminy usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, można ubiegać się o umieszczenie w domu pomocy społecznej, tj. placówce pobytu stałego zapewniającej całodobową opiekę. Domy pomocy społecznej zapewniają całodobową opiekę oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu – w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Pobyt jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania. Opłatę za pobyt ponoszą:

1. mieszkaniac domu, nie więcej niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka nie więcej niż 70% tego dochodu,
2. małżonek, zstępni przed wstępnymi – zgodnie z umową zawartą z kierownikiem ośrodka,
3. gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu a opłatami wnoszonymi przez osoby.

M-GOPS w Przedborzu pokrywa koszty pobytu w domu pomocy społecznej, wg tabeli:

Tabela 1: Liczba osób przebywających w domu pomocy społecznej oraz koszty pobytu mieszkańców gminy Przedbórz w latach 2013-2015

<i>Lata</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
<i>Liczba osób przebywających w DPS</i>	5	6	5
<i>Koszty pobytu w DPS</i>	135 074,00 zł	153 246,00 zł	135 289,73 zł

Źródło własne: dane M-GOPS w Przedborzu

Należy tutaj jasno podkreślić, iż potrzeby w tym zakresie będą znacznie większe, ze względu na sytuację jaka panuje wśród ludzi starszych, schorowanych, samotnych, którym nie ma kto zapewnić całodobowej opieki. W przyszłości warto rozważyć finansowe i organizacyjne możliwości zapewnienia całodobowej opieki osobom starszym i schorowanym na terenie gminy Przedbórz.

Dodatki mieszkaniowe

W Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej realizowana jest wypłata dodatków mieszkaniowych, które są zadaniem własnym gminy. Realizacja zadania nastąpiła Zarządzeniem Burmistrza w sprawie przekazania tego zadania do tutejszej jednostki. Świadczenia są przyznawane rodzinom (gospodarstwom domowym), które ze względu na swoją trudną sytuację materialną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Dodatki mieszkaniowe w 2013 roku przyznano 118 osobom, na łączną kwotę 146 594,00 zł., w 2014 roku 112 osobom na łączną kwotę 142 254,00 zł, zaś w 2015 roku 106 osobom na kwotę 108 193,72zł.

Ustawa o pomocy społecznej określa warunki przyznawania pomocy i udzielania wsparcia. Nie stanowi ona jednak odpowiedzi na wszystkie problemy osób potrzebujących. Dlatego gmina Przedbórz podejmuje realizację różnorodnych programów oferując dodatkowe możliwości pomocy. Pomoc ta kierowana jest także do osób, którym posiadane przez nie dochody nie wystarczają na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Warto podkreślić, iż dzięki takim inicjatywom lokalna pomoc społeczna obejmuje swoim zasięgiem większą liczbę potrzebujących, co istotnie zwiększa komfort życia mieszkańców naszej społeczności lokalnej. Gmina Przedbórz planuje realizację następujących projektów (programów) osłonowych – część z nich jest w trakcie realizacji. Należą do nich:

- miejsko – gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- miejsko – gminny program przeciwdziałania narkomanii,
- Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” ,
- miejsko – gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie ,
- Program „uczeń na wsi”,
- Dystrybucja żywności w ramach unijnego programu PEAD,
- Program gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- System działania interdyscyplinarnego w problemach społecznych - powołany zespół interdyscyplinarny.

Wśród różnorodnych powodów dotyczących beneficjentów Ośrodka najważniejsze to:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- długotrwała choroba,
- niepełnosprawność.

2.1. Rodzaje dysfunkcji

2.1.1. Ubóstwo oraz kwestia bezrobocia

Wśród rodzin objętych pomocą społeczną nie występuje tylko jeden rodzaj dysfunkcji, najczęściej jest ich kilka połączonych różnie ze sobą. Ubóstwo jest głównym powodem przyznawania pomocy przez M – GOPS w Przedborzu. Z analizy danych wynika, że z powodu ubóstwa z pomocy w 2013r. skorzystało 379 rodzin, w 2014r. – 362 rodziny, natomiast w 2015r. – 326 rodzin. W ciągu ostatnich lat ubóstwo stało się w Polsce jedną z najpoważniejszych kwestii społecznych. Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem podstawowe potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia itd. jest jednym z najbardziej znaczących czynników warunkujących dysfunkcję życia społecznego w sensie najbardziej dramatycznym, egzystencjalnym, instytucjonalnym i politycznym. Jest składnikiem o tyle niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb, co często prowadzi do frustracji. Ubóstwo jest zatem zjawiskiem powszechnym i niebezpiecznym, co gorsze obecnie obserwuje się szereg zmian, które

ciągle się pogłębiają i poszerzają. W naszej gminie najważniejszą przyczyną ubóstwa jest nadal bezrobocie. Trudności, jakich doświadczają bezrobotni w związku z problemami na rynku pracy w największym stopniu przyczyniają się do ich ubożenia. Udzielana pomoc materialna dla tych rodzin tylko łagodzi skutki ubożenia będąca prostą konsekwencją braku możliwości zarobkowania. Z przeprowadzonych wywiadów środowiskowych wynika, że niezaspokojone potrzeby tej grupy klientów są znacznie większe niż pomoc jaką można im zaproponować. Beneficjenci korzystający z pomocy Ośrodka z powodu dysfunkcji powstałych na skutek braku możliwości zatrudnienia stanowią największą kategorię osób ubiegających się o pomoc. Osoby te obok wsparcia finansowego obejmowane są również pracą socjalną oraz działaniami z zakresu aktywnej integracji, które służyć mają przywróceniu ich na rynek pracy. Niestety działania te nie zawsze przynoszą oczekiwany skutek, gdyż w wielu przypadkach mamy do czynienia z niechęcią ze strony osoby bezrobotnej, która wybrała taki sposób na życie. Wśród klientów M-GOPS w Przedborzu pozostających bez pracy wiele jest osób młodych, które nie miały w swym otoczeniu wzorców prawidłowych postaw i zachowań, niejako „odziedziczyły” brak pracy, który dotyczył także ich rodziców. Osoby długotrwale bezrobotne prezentują też często postawę wyuczonych bezradności, są przeświadczone, że ich działania są daremne, że nie mają wpływu na bieg zdarzeń, w związku z czym nie podejmują żadnej aktywności w celu zmiany swej sytuacji życiowej. Pracownicy socjalni Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu dążą w swych działaniach do ograniczenia tego typu niekorzystnych zjawisk między innymi poprzez stosowanie narzędzi aktywnej integracji, kontraktów socjalnych mających zmotywować osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej do podjęcia wspólnych działań na rzecz wyjścia z trudnej sytuacji. Sytuacja na naszym rynku pracy w kilku ostatnich latach nie poprawiła się znacznie. Nie został rozwiązany społeczny problem bezrobocia.

Na dzień 31.12.2015r. w statystykach Powiatowego Urzędu Pracy w Radomsku Filia Przedbórz były zarejestrowanych 493 osób, w tym 272 kobiety. Na dzień 31.12.2014r. sytuacja przedstawiała się następująco: zarejestrowanych było 546 osób, w tym 274 kobiet, natomiast w roku 2013 zarejestrowanych było 513 osób, w tym 367 kobiet. Zidentyfikowano następujące problemy społeczne związane z bezrobociem:

- niedostosowanie lokalnego rynku pracy do potrzeb, w tym:
- brak ofert pracy dla niepełnosprawnych ,
- mała liczba miejsc pracy dla kobiet,

- migracje wewnętrzne i zagraniczne młodych, wykształconych osób w poszukiwaniu atrakcyjniejszego zatrudnienia,
- nie dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do zmieniających się wymogów rynku pracy,
- wysoki odsetek osób bezrobotnych nie posiadających prawa do pobierania zasiłku dla bezrobotnych i związana z tym trudna sytuacja materialna,
- problemy funkcjonowania rodziny i dzieci w rodzinie wynikające z bezrobocia.

Gmina Przedbórz sporządza do dnia 31 stycznia każdego roku roczny plan potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych i przesyła go staroście powiatu radomszczańskiego. Prace społecznie użyteczne są wykonywane na podstawie porozumienia zawartego między Starostą Powiatu Radomszczańskiego w imieniu którego działa Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy a Gminą Przedbórz reprezentowaną przez Burmistrza. Prace są organizowane w M – GOPS w Przedborzu. Jest to instrument aktywizacji społeczno – zawodowej. Są to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez Starostę. Mogą odbywać się w wymiarze 10 godzin tygodniowo. Celem prac społecznie użytecznych jest aktywizacja społeczno – zawodowa osób bezrobotnych, które nie uzyskują zasiłku dla bezrobotnych i korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.

2.2.2. Sytuacja osób niepełnosprawnych

Osoby dotknięte długotrwałą chorobą czy też osoby niepełnosprawne borykają się z wieloma problemami, przede wszystkim brakiem środków finansowych na leczenie oraz rehabilitację, ograniczeniem możliwości poruszania się i w konsekwencji wykluczeniem społecznym. Osoby niepełnosprawne i chore spotykają się z problemami psychologicznym, które wiążą się z trudnościami w akceptacji samego siebie oraz brakiem zrozumienia ze strony ludzi zdrowych. Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli stopień niepełnosprawności orzeczonej przez Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, komisje ZUS – u, komisje KRUS – u. Wówczas stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwia pełnienie ról, zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów. Długotrwała choroba czy niepełnosprawność to czynniki, które prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno – zawodową i miejsce zamieszkania. Sytuacja taka to z jednej strony efekt wydatków na leczenie, rehabilitację i różnego typu świadczenia będące udziałem rodzin, w których żyją osoby z ograniczoną przez chorobę

sprawnością; z drugiej strony przyczyną jest ograniczenie aktywności zawodowej i możliwości zarobkowych innych członków rodziny zobowiązanych do świadczeń opiekuńczych. Dlatego należy zauważyć coraz większe zapotrzebowanie na umieszczanie takich osób w domach pomocy społecznej. (sytuacja naszej gminy została opisana w części 3).

Dotknięcie jednego z członków rodziny niepełnosprawnością stanowi dla rodziny sytuację kryzysową. Wymaga to odpowiedniego systemu interwencji kryzysowej stwarzającej możliwość skorzystania z efektywnego systemu wsparcia. Z drugiej strony należy zmierzać do wypracowania warunków sprzyjających aktywizacji zarówno samej osoby niepełnosprawnej, jak i jej rodziny. Niepełnosprawność dotyka najbardziej finansową i emocjonalną stronę rodziny. Rodzina w takiej sytuacji wymaga nie tylko pomocy finansowej ale także instytucjonalnych form pomocy, maksymalnie zindywidualizowanych i dostosowanych do jej potrzeb. Wzmocnienia wymaga także sama rodzina, bo ona zapewnia w najpełniejszy i ciągły sposób zaspokojenie potrzeby miłości i przynależności. Na terenie gminy Przedbórz dysfunkcje te są także ważnym problemem. Oprócz ogólnie znanych problemów dotyczących barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, jak i budynkach użyteczności publicznej, które utrudniają a często wręcz uniemożliwiają uczestnictwo w normalnym życiu, występują często problemy finansowe a także psychologiczne. Osoby chore, niepełnosprawne mają często trudności w akceptacji samego siebie i swoich schorzeń oraz często spotykają się z brakiem zrozumienia ze strony osób zdrowych ponieważ mimo i tak licznych działań podjętych na rzecz tych osób, nadal występuje mała tolerancja ze strony zdrowej części społeczeństwa. Poważnym problemem jest brak na terenie gminy gabinetów specjalistycznych co wiąże się z dojazdami oraz długim okresem oczekiwania na wizytę w tych poradniach.

Na terenie gminy Przedbórz funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w miejscowości Gaj. Jest to Ośrodek wsparcia dziennego, w swojej działalności realizuje zadań z zakresu pomocy społecznej udzielając osobom niepełnosprawnym intelektualnie mającymi trudności z kształtowaniem swoich stosunków z otoczeniem, pozwalającego na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnianie i integrację społeczną. Usytuowanie Domu jest jego dużym atutem, ponieważ jest otoczony pięknymi lasami i górami (pasmo Gór Świętokrzyskich). Placówka prowadzi zajęcia od poniedziałku do piątku włącznie w godzinach od 7.30 do 15.30 Postawione cele i zadania placówka realizowała poprzez zajęcia, treningi, rehabilitację, wsparcie

psychologiczne prowadzone przez zatrudnioną kadrę w pracowniach uruchomionych w Środowiskowym Domu Samopomocy w Gaju oraz poprzez organizowanie wspólnych imprez integracyjnych, kulturalno – rozrywkowych i artystycznych. Wszystkie zadania realizowane są przy współpracy rodzin osób niepełnosprawnych. Na każdym etapie pracy z uczestnikami w ŚDS w Gaju prowadzone są rozmowy i stały kontakt z osobami z najbliższego otoczenia (rodzice, rodzeństwo, opiekunowie itp.). Indywidualne rozmowy i praca z rodzicami jest stałym punktem realizacji indywidualnego planu wsparcia uczestnika. Wspólne spędzanie czasu w formie organizowanych imprez kulturalnych włączyło rodziny do oddziaływania na uczestnika w sposób wypracowany przez kadrę w porozumieniu z rodziną.

Z pomocy finansowej oraz socjalnej Ośrodka z tytułu niepełnosprawności skorzystało w 2013r. 86 osób, w 2014r. 100 osób, w 2015r. 82 osoby, natomiast z tytułu długotrwałej choroby: w 2013r - 21 osób, w 2014r - 20 osób, w 2015r - 24 osoby.

Dotychczasowe doświadczenia w pracy na rzecz osób niepełnosprawnych przybliżyły problematykę tych osób, ich możliwości, oczekiwania i potrzeby. Problem ten powoduje konieczność utrzymania szeregu instytucji (służby zdrowia, Środowiskowego Domu Samopomocy) oraz potrzebę inicjowania wielu nowych działań, które minimalizowałyby skutki zjawiska. Instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych na terenie gminy Przedbórz to:

1. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu,
2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Gaju,
3. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przedborzu, ul. Częstochowska 25, z Zakładem Pielęgnacyjno-Opiekuńczym,
4. Niepubliczny Zakład „ Medicus ” Przedbórz, ul. Leśna 18c,
5. Niepubliczny Zakład „ Alfa ” Przedbórz, ul. Mostowa 45 ,
6. Dom Pomocy Społecznej „Family” , Taras 46a, gm. Przedbórz ,
7. Niepubliczny Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy „Family” w Tarasie 46a, gm. Przedbórz,
8. Zakład Rehabilitacji Przedbórz, ul. Leśna 18c.

Zidentyfikowane problemy społeczne związane z niepełnosprawnością:

- brak miejsc pracy dla niepełnosprawnych,
- brak wystarczającej bazy dydaktycznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych (przedszkole, szkoły),

- zbyt mała ilość działań terapeutycznych, trudny dostęp do usług rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych,
- niewystarczająca ilość publikacji dostępnych dla osób niepełnosprawnych o charakterze informacyjnym,
- brak grup wsparcia,
- bariery architektoniczne,
- brak stowarzyszeń na rzecz osób niepełnosprawnych.

2.2.3. Uzależnienia – alkoholizm i narkomania

Jedną z poważniejszych kwestii społecznych, będących powodem problemów osobistych i rodzinnych są uzależnienia: od alkoholu, narkotyków, leków i nikotyny. Prowadzą one do utraty zdrowia, obciążają budżet rodziny oraz są przyczyną przemocy, rozpadu rodziny, przestępczości. Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które diagnozuje się w oparciu o Międzynarodową Klasyfikację Chorób, Urazów i Przyczyn Zgonów – Edycja X. W procesie diagnozowania uczestniczą lekarze psychiatrzy, specjaliści psychoterapii uzależnień i psychologowie z doświadczeniem klinicznym. Do ostatecznego postawienia rozpoznania uzależnienia od alkoholu uprawniony jest lekarz. Leczenie osób uzależnionych odbywa się w zakładach leczenia odwykowego i jest bezpłatne.

Podstawową metodą leczenia jest psychoterapia grupowa i indywidualna. Leczenie medyczne ma wymiar wspomagający psychoterapię i nakierowane jest na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym używaniem alkoholu (w tym leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych) oraz farmakologiczne wsparcie oddziaływań psychoterapeutycznych. Zalecane jest, aby – poza uczestnictwem w profesjonalnej psychoterapii uzależnienia - pacjenci uzależnieni uczestniczyli również w ruchu samopomocowym, przede wszystkim w mitingach Anonimowych Alkoholików (AA) oraz zajęciach organizowanych przez stowarzyszenie abstynenckie. Samo uczestnictwo w ruchach samopomocowych nie zastępuje jednak psychoterapii uzależnienia. Alkoholizm jest ujawnioną dysfunkcją życia społecznego na terenie gminy Przedbórz. Z beneficjentów M- GOPS w Przedborzu w 2013r. - 27 rodzin ubiegających się o pomoc, swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym, w 2014r. było także 28 rodzin, zaś w 2015r. - 22 rodziny. Gmina Przedbórz posiada następujące zasoby służące bezpośrednio i pośrednio rozwiązywaniu problemów alkoholowych w pomocy rodzinom dysfunkcyjnym:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu,

- Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Problem uzależnień wśród dzieci i młodzieży w gminie Przedbórz

Diagnozy środowiska szkolnego pod kątem zachowań o cechach dysfunkcji wśród uczniów dokonano na podstawie wyników ankiet przeprowadzonych wśród dyrektorów szkół we współpracy z pedagogiem szkolnym. Szkoły funkcjonujące na terenie naszej gminy zatrudniają w swoich strukturach pedagogów, pielęgniarkę, logopedę. Prowadzą zajęcia profilaktyczne w zakresie profilaktyki uzależnień, przemocy i agresji, ochrony przed sektami i inne. Do problemów społecznych występujących na terenie szkoły oraz w domu rodzinnym zaliczono: palenie papierosów, alkoholizowanie zażywanie dopalaczy.

Problem alkoholowy wśród dorosłych w gminie Przedbórz

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest ustalany z każdym rokiem. Reguluje prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie miasta i gminy Przedbórz. Program jest zbudowany w oparciu o zadania wynikające z przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz dotychczasowe doświadczenie w realizacji programów w latach poprzednich. Celem Programu jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom nadużywania alkoholu, zmniejszanie ich rozmiaru i bieżące rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu, w szczególności przez:

- ograniczenie spożycia alkoholu, ilości nowych przypadków uzależnienia od alkoholu, śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych, rozmiarów, uszkodzeń zdrowia, ilości i tragizmu alkoholowych zaburzeń życia rodzinnego (przemocy i zaniedbań), ilości i skutków wypadków, udziału nietrzeźwości wśród przyczyn naruszania prawa i porządku publicznego;
- promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- pomoc psychologiczna, finansowa, jak i rzeczowa dla rodzin zagrożonych i w tych, w których występują problemy alkoholowe ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży z tych rodzin.

Wielu beneficjentów, u których pracownik socjalny zauważa lub podejrzewa problem alkoholowy, nie uświadamia sobie zagrożenia, a bardzo wielu problem ten ukrywa. Z problemem tym pracownicy socjalni spotykają się od lat, zauważają

niepokojący wzrost osób uzależnionych od alkoholu i obniżenie się inicjacji alkoholowej. W wielu środowiskach daje się dostrzec zjawisko tzw. dziedziczenia alkoholizmu. Proces nadużywania alkoholu przez klientów jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, ubóstwo, problemy opiekuńczo – wychowawcze, przemoc. Praca w tych rodzinach jest bardzo trudna, skomplikowana i często skazana na niepowodzenie, dlatego w celu rozwiązania tego problemu wśród naszych rodzin potrzebna jest współpraca z innymi instytucjami, działającymi na terenie naszej gminy i powiatu.

Według danych z Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Przedborzu w roku 2013 wpłynęło 6 wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe, w roku 2014 – 8, natomiast w 2015 – 6.

Narkomania jest problemem społecznym i aktualnym wyzwaniem cywilizacyjnym. Rozpowszechnianie używania środków psychoaktywnych często występuje z innymi problemami społecznymi, takimi jak: ubóstwo, bezrobocie, prostytutka, przestępczość, bezdomność. Problem ten dotyczy przede wszystkim dzieci i młodzieży, ale także coraz częściej dorosłych członków rodzin. Dlatego też istotnym jest, aby działania zapobiegawcze miały charakter interdyscyplinarny i międzysektorowy. Dla gminy Przedbórz corocznie zostaje opracowany Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii, którego głównym celem jest ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów. Zadania ujęte w Programie są na rozwijanie i popieranie działalności informacyjnej i kulturalnej, podejmowanej w celu informowania społeczeństwa o szkodliwości narkomanii oraz prowadzenie działalności wychowawczej i zapobiegawczej polegającej na promocji zdrowego stylu życia, wspieraniu placówek prowadzących działalność zapobiegawczą w środowiskach zagrożonych uzależnieniem od środków narkotycznych, podejmowanie i wspieranie działań lokalnych oraz innych inicjatyw społecznych. Diagnoza lokalna problemu uzależnienia od narkotyków została dokonana w oparciu o dane M – GOPS w Przedborzu, Komisariat Policji w Przedborzu, placówek oświatowych z terenu miasta gminy Przedbórz. Z uzyskanych danych wynika, że na terenie miasta i gminy Przedbórz zjawisko narkomanii nie jest powszechne. Młodzież naszych szkół zna miejsca, gdzie można kupić narkotyki, część młodzieży gimnazjalnej miała kontakt a narkotykami. Młodzież licealna oraz szkoły zawodowej także miała kontakt z narkotykami i wie gdzie je kupić. Z posiadanych informacji wynika, że narkomania na terenie gminy Przedbórz nie jest tak uwidoczniiona i powszechna jak w innych większych aglomeracjach

miejskich. Biorąc pod uwagę dane ogólnopolskie problem narkomanii coraz częściej będzie dotykał nowego środowiska. Dlatego też poprzez działania profilaktyczne należy stworzyć dla społeczności lokalnej okazję aktywnego gromadzenia różnych doświadczeń, które spowodują wzrost zdolności do radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Z analizy powyższych danych wynikają następujące problemy:

1. Istnieje społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu wśród nieletnich oraz osób dorosłych. Alkohol jest w bardzo wielu przypadkach stałym elementem życia codziennego.
2. Świadomość rodziców dotycząca zagrożeń szkód wynikających z sięgania po napoje alkoholowe przez swoje dzieci jest bardzo niska. Pierwsze kontakty z alkoholem już u dzieci najmłodszych mają miejsce często w obecności rodziców - niektórzy rodzice tolerują picie alkoholu przez swoje dzieci.
3. Na terenie Gminy mają miejsce przypadki sprzedawania napojów alkoholowych nieletnim.
4. Sięganie po alkohol przez młodych ludzi jest często wynikiem niewłaściwych wzorców wychowawczych wyniesionych z domu rodzinnego (jest to modelowanie negatywnych zachowań rodziców - w tym przypadku nadużywania przez nich alkoholu).
5. Niepokojąco duża liczba nieletnich sięga po napoje alkoholowe. Okoliczności, jakie towarzyszą, to przede wszystkim spędzanie czasu wolnego i rozrywka w grupie rówieśniczej.
6. Wzrasta liczba osób zgłaszanych do instytucji, które zajmują się rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
7. Nadużywanie i uzależnienie od alkoholu wydaje się być dominującym problemem społecznym na terenie Gminy. Negatywne skutki tego zjawiska przejawiają się w wielu aspektach życia tutejszych mieszkańców i powodują poważne konsekwencje (dysfunkcje w rodzinach, niewydolność wychowawcza rodziców, przemoc, konflikty z prawem, problemy zdrowotne i materialne, zaburzenia w nauce, bezrobocie, wyuczoną bezradność).
8. Na terenie Gminy pojawia się zjawisko rozpowszechniania narkotyków i dopalaczy. Znaczna grupa młodzieży wie, gdzie można kupić narkotyki i dopalacze – oznacza to, że są one dla zainteresowanych dostępne.

2.2.4. Starość i samotność

Złe traktowanie osób starszych oznacza świadome powodowanie cierpienia osób starszych, które to cierpienie znacząco wpływa na ich jakość życia. Coraz częściej różne raporty donoszą, że nasze społeczeństwo się starzeje. Niepokój ten spowodowany jest przede wszystkim dysproporcją między ilością osób w wieku emerytalnym a ilością osób w wieku produkcyjnym, które pracują na emerytury tych pierwszych. Około 18% populacji Polski to ludzie w wieku powyżej 60 lat. Szacuje się, że około 2050 roku odsetek ludzi w wieku tzw. poprodukcyjnym wyniesie 25% populacji. Jest to problem narastający w każdym nowoczesnym i współczesnym społeczeństwie, bliski jest każdemu, ponieważ będzie dotyczył w przyszłości każdego z nas bezpośrednio. Z biologicznego punktu widzenia starzenie się jest procesem naturalnym, nieuniknionym, gdyż organizm ludzki podlega stałym przemianom. Niezmiernie ważne jest wychowanie ludzi starszych do czasu wolnego i aktywność zajęciowa jako niezbędne czynniki zapobiegawczo – rehabilitacyjne w starości. Szczególnie w wieku starszym czas wolny, którego tak wiele osób ma w nadmiarze, może stać się źródłem nudy, pustki, osamotnienia i całkowitego braku zadowolenia, braku aktywności społecznej, izolacji i nieporadności życiowej.

Ogółem osoby starsze utrzymują się z niskich świadczeń emerytalno – rentowych i duże wydatki na leki powodują, iż nie są w stanie zabezpieczyć innych wydatków dnia codziennego. Zły stan zdrowia w połączeniu z kłopotami finansowymi nasilają problem osoby w wieku poprodukcyjnym i sędziwym. Nic więc dziwnego, że wśród osób starszych wzrasta niepokój związany z dalszym trwaniem, który coraz bardziej odczuwany jest jako swoiste zagrożenie egzystencji. Najistotniejszymi problemami ludzi starych są więc: osamotnienie, konieczność opieki, nękające ich choroby, złe gospodarowanie wolnym czasem. Łatwo zauważyć na terenie naszej gminy brak rozbudowanego systemu pomocy ludziom w wieku poprodukcyjnym. Problemy ludzi starych zostały odsunięte na dalszy plan. Udział ludzi starych w grupie beneficjentów pomocy społecznej ograniczały:

- przepisy ustawy o pomocy społecznej ustalające granicę niedostatku na poziomie minimalnej emerytury,
- gwałtowny wzrost potrzeb ze strony innych kategorii klientów tzn. bezrobotnych, rodzin wielodzietnych,
- przyznawanie prawa do zasiłków stałych nowym kategoriom osób.

W związku z pogorszeniem się sytuacji ekonomicznej młodszych kategorii wieku, na skutek bezrobocia i spadku poziomu życia, szczególnie w rodzinach wielodzietnych, ludzie starzy zostali częściowo „wyparci” z pomocy społecznej. Potrzeby osób starszych to między innymi: opieka, towarzystwo, potrzeby finansowe, zagospodarowanie czasu wolnego. W przypadku osób długotrwale chorych, niezbędna jest pomoc pielęgniarki, pomocy społecznej i ciągłego kontaktu z Ośrodkiem zdrowia. Osoby te nie tyle wymagają wsparcia finansowego, ile szeroko pojętej opieki: medycznej, pielęgniarskiej, społecznej oraz pomocy w załatwianiu podstawowych spraw bytowych. Formą wsparcia dla tych osób są usługi opiekuńcze, medyczne i specjalistyczne w domu podopiecznego oraz pomoc w załatwianiu codziennych spraw życiowych. W myśl ustawy o pomocy społecznej, osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób a jej jest pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi mogą być też przyznane osobom mieszkającym w rodzinie. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Powinno się dążyć do tego, aby usługi opiekuńcze zapewnione były w miarę możliwości w środowisku – w miejscu zamieszkania. Ma to zapobiec ewentualnej utracie kontaktu ze swoim środowiskiem przez osobę korzystającą z tej formy pomocy - stałaby się ona wówczas w pełni zależna od systemu pomocy społecznej (tzw. proces instytucjonalizacji). Należy tutaj wspomnieć o Klubie Seniora, który funkcjonuje od 9 kwietnia 2009 roku. Celem Klubu jest integracja środowiska oraz organizacja czasu wolnego poprzez spotkania, wieczorki tematyczne, wycieczki krajoznawcze, wyjazdy do teatru.

Regulamin określa tryb i zasady funkcjonowania Klubu Seniora. Członkiem Klubu może być emeryt, rencista, osoba w wieku emerytalnym. Członkowie wpłacają miesięczną składkę o ustalonej wysokości. Spotkania odbywają się raz w tygodniu. Działalnością kieruje Zarząd. Klub Seniora jest bardzo cenną inicjatywą społeczną, należy dołożyć wszelkich starań, aby ciągle rozwijał się. Wskazana jest tutaj pomoc finansowa na rozwój działalności.

2.2.5. Przestępczość i przemoc w rodzinie

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym, i podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć

wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu. Według danych Komendy Powiatowej w Radomsku Filia w Przedborzu zanotowano: w 2013r - 144 przestępstwa z czego przeważają: kradzieże z włamaniem (19), kradzieże (15), prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub odurzenia (27), niszczenie lub uszkodzenie mienia (12), psychiczne i fizyczne znęcanie się nad rodziną (9), groźba karalna (11), uszkodzenie lub zabór elementów sieci wodociągowej (9) i inne. W 2014r – 97 przestępstw z czego przeważają: prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (25), kradzież (14), kradzież z włamaniem (11), psychiczne i fizyczne znęcanie się nad rodziną (5), zniszczenie lub uszkodzenie mienia (5) i inne. W roku 2015 – 109 przestępstw: prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu lub odurzenia (23), kradzież (11), kradzież z włamaniem (10), zniszczenie lub uszkodzenie mienia (11), psychiczne i fizyczne znęcanie się nad rodziną (5) i inne. Rodzina, dom rodzinny w powszechnym mniemaniu to bezpieczny azyl gwarantujący pewność, że nic złego nikogo tu nie spotka. Wielu z nas ma gwarancję, że na członków swojej rodziny zawsze może liczyć, że w trudnych sytuacjach uzyska od bliskich pomoc i wsparcie. Jednak dla niektórych osób dom rodzinny może być źródłem negatywnych, traumatycznych doświadczeń i przeżyć, źródłem przemocy. Kiedy sięgniemy po opracowania dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie to natkniemy się na stwierdzenie, że jest to zjawisko stare jak świat. Przez wieki przemoc wobec najbliższych była zjawiskiem społecznie akceptowanym, a prawnie – usankcjonowanym. Zachowania agresywne wobec członków rodziny były dopuszczalne i traktowane jako naturalny element życia rodzinnego. Jeszcze na początku lat siedemdziesiątych XX w. niezwykle silne było społeczne przekonanie, że „prawdziwa” przemoc występuje jedynie w rodzinach tzw. „marginesu społecznego”, patologicznych czy problemowych.

Przemoc w rodzinie jest obecnie we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który dotyczyć może ludzi bez względu na ich wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia, wykonywany zawód itp. Mówi się, że przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloczynnikowym. Aby skutecznie mu przeciwdziałać, a tym samym pomagać rodzinom, w których jest problem, potrzebne jest interdyscyplinarne spojrzenie na rodzinę, jej członków, ich sytuację, potrzeby i zachowania. W celu niwelowania występowania zjawisk przemocy w rodzinie gmina Przedbórz podjęła działania w zakresie realizacji nałożonych na nią zadań. Gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie obejmuje:

- miejsko – gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla miasta i gminy Przedbórz na lata 2015 – 2020,
- prowadzenie na bieżąco poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia,
- zespół interdyscyplinarny (w trakcie powoływania).

Przemoc w rodzinie jest jednym z tych zjawisk, które wyciska dotkliwie piętno na ich prawidłowym funkcjonowaniu. Jest to margines życia rodzinnego, a intensywność zdarzeń oraz wzrastająca ich częstotliwość mają ogromny wpływ na formowanie się postaw i kształtowanie nieprawidłowych funkcji wychowawczych. Dlatego należy tutaj poświęcić znacznie więcej uwagi w/w tematyce. W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w mieście i gminie Przedbórz, z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Trudno jest jednoznacznie określić na terenie miasta i gminy Przedbórz skalę zjawiska przemocy w rodzinie, ponieważ agresja ze strony osób najbliższych jest wstydliwie ukrywaną tajemnicą. Źródłem informacji na ten temat są policyjne dane dotyczące przeprowadzonych interwencji, placówek i instytucji udzielających pomocy osobom pokrzywdzonym przez najbliższych.

Stale widoczna jest niechęć ofiar przemocy do uruchomienia procedury „Niebieskiej Karty”. Wiadomo również, że głównym celem „Niebieskich Kart” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w naszym środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego i interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną dotkniętą przemocą. Należy wspomnieć, że do 1 sierpnia 2010r. możliwość realizacji procedury „Niebieskiej Karty” posiadały tylko wyłącznie dwa podmioty, tj. pomoc społeczna i policja. Od momentu wprowadzenia nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zakładanie „Niebieskiej Karty” leży w kompetencji pięciu podmiotów, tj. pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. M – GOPS w Przedborzu na przełomie lat 2013 – 2015 nie wszczynał procedury „Niebieskiej Karty”. Realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach stale współpracuje z Komisariatem Policji w Przedborzu, kuratorami sądowymi przy Sądzie Rejonowym w Radomsku, pedagogami wszystkich placówek szkolnych, innymi instytucjami i sektorem pozarządowym, Parafią Rzymsko – Katolicką w Przedborzu oraz Miejsko – Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Przedborzu. Współpraca dotyczy poradnictwa interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienia podejmowanych działań a także bieżącego monitorowania problemu w środowiskach przez pracowników socjalnych w rejonach opiekuńczych. Obowiązujący Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla miasta i gminy Przedbórz na lata 2015-2020 zakłada stworzenie efektywnie funkcjonującego systemu chroniącego ofiary przemocy domowej. Realizacja celów programu zakłada:

- uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy,
- edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy,
- działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Liderem w realizacji Programu jest M – GOPS w Przedborzu, zaś Kierownik tej jednostki jest odpowiedzialny za koordynację działań podejmowanych na rzecz jego realizacji, które są przypisane tutaj Ośrodkowi. Planując działania pomocowe przyjęto założenie, że tylko kompleksowe i systemowe działania mogą przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenia skuteczności pomocy rodzinom, w których ten problem występuje. Gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie zapewnia osobom dotkniętym przemocą miejsce w ośrodkach wsparcia. M – GOPS w Przedborzu ma podpisane porozumienie ze stowarzyszeniem MONAR – MARKOT w Klizinie gm. Kodrąb na świadczenie usług w postaci schronienia, zabezpieczenia posiłków i środków czystości dla osób bezdomnych, samotnych matek i kobiet uciekających przed przemocą. Rada Miejska w Przedborzu podjęła również uchwałę w sprawie uchwalenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania. Trwa realizacja dalszych etapów do powołania zespołu interdyscyplinarnego. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy realizacja działań określonych w miejsko – gminnym programie przeciwdziałania przemocy oraz integrowanie i koordynowanie działań jednostek wchodzących w jego skład oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przede wszystkim poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,

- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół powoływany jest na okres 3 lat.

Obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu zapewnia M – GOPS w Przedborzu. Pisemny wniosek o zwołanie posiedzenia Zespołu może złożyć każda instytucja działająca na terenie miasta i gminy Przedbórz na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, z podaniem tematu posiedzenia. Wniosek składa się do Przewodniczącego Zespołu, który wyznacza termin posiedzenia w ciągu 14 dni roboczych od dnia złożenia wniosku. Wszystkich członków Zespołu obowiązuje zasada poufności danych i informacji uzyskanych w trakcie pracy w Zespole. Przewodniczący składa Burmistrzowi Miasta Przedborza coroczne sprawozdanie z pracy Zespołu w terminie do 31 marca danego roku kalendarzowego za rok poprzedni. W ramach Zespołu tworzone są grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Do zadań grupy roboczej należy przede wszystkim:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Dokumentacja grupy pracy roboczej gromadzona jest w M – GOPS w Przedborzu. Pracę Zespołu Interdyscyplinarnego będzie szczegółowo regulować opracowany Regulamin organizacyjny. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy rozszerzyła uprawnienia m. in. pracowników socjalnych. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe, ma prawo odebrać dziecko rodzinie i umieścić je u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Decyzję o odebraniu dziecka z rodziny pracownik socjalny podejmuje wspólnie z policjantem, lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką. Należy tutaj mieć na uwadze fakt, że bardzo wzrosły kompetencje pracowników socjalnych, dlatego muszą oni liczyć się z koniecznością skutecznego, często drastycznego wykonywania swoich obowiązków w ramach posiadanych kompetencji, które nałożyła na nich ustawa. Ustawa nakłada na pomoc społeczną nowe obowiązki, które często odbierane są przez społeczeństwo jako zbyt

odważne. Nowe uprawnienia ośrodka pomocy społecznej, w tym pracowników socjalnych i wszystkich członków zespołu interdyscyplinarnego mają za zadanie przeciwdziałania przemocy, w tym ochronę najmłodszych, którym może dźać się krzywda w ich rodzinach.

W strukturze Urzędu Miejskiego w Przedborzu przy ulicy Mostowej 29 (pokój 102) jest umiejscowiona Straż Miejska. Terenem jej działania jest obszar miasta i gminy Przedbórz. Wykonuje ona działania w zakresie ochrony interesu publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejskiego.

W szczególności do zadań Straży Miejskiej należy:

- Ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych;
- Kontrola wywiązywania się z obowiązków właścicieli i zarządców nieruchomości w zakresie utrzymywania należytego stanu sanitarno – porządkowego;
- Ujawnianie wykroczeń i ściganie ich sprawców;
- Zabezpieczanie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takimi zdarzeniami przed dostępem osób postronnych;
- Konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy;
- Współdziałanie z innymi organami kontroli, takimi jak: Policja, Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna, Straż Pożarna, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, Straż Leśna;
- Współpraca z referatami Urzędu Miejskiego w Przedborzu;
- Współpraca ze szkołami i placówkami kulturalnymi;
- Ochrona urzędu i podległych jednostek organizacyjnych;
- Współdziałanie z organizatorami i innymi służbami porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych;
- Patrolowanie terenów zielonych, m. in. parków miejskich;
- Doprowadzanie osób nietrzeźwych do miejsca zamieszkania lub do izby wytrzeźwień, jeżeli osoby swoim zachowaniem dają powody do zgorszenia w miejscach publicznych, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu swoim lub innych osób.

2.2.6. Inne problemy

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Część klientów M- GOPS w Przedborzu stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi. Najczęściej niezradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: nadużywanie alkoholu, zaburzenia systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, odejście bliskiej osoby, zgon współmałżonka, bezrobocie, przemoc w rodzinie, problem ról rodzicielskich, problem we współżyciu z ludźmi, niezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Występowanie wyuczonej bezradności jest związane z takimi współczesnymi problemami społecznymi, jak bieda, bezrobocie i przemoc w rodzinie. Społeczne i indywidualne konsekwencje wyuczonej bezradności można łagodzić odpowiednimi oddziaływaniami profilaktycznymi i terapeutycznymi, które powinny być stosowane w wychowaniu oraz - bezpośrednio i pośrednio - w pracy socjalnej. Dzieci pochodzące z takich rodzin w wielu sytuacjach czują się odrzucone, zaniedbane, często mają trudności w nauce. Przestają kontynuować naukę, nie są w stanie zdobyć żadnego zawodu. Mają problemy we współżyciu z innymi ludźmi, trudności adaptacyjne. Występują u nich zachowania buntownicze, agresywne, konfliktowe. Występuje także łamanie przez te dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm i wartości. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązują się pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny życia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowisk, a w związku z tym współzależnienie. Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców Ośrodka, niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Rodziny klientów Ośrodka odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnerów lub dzieci albo problem nadużywania alkoholu przez jednego bądź dwojga rodziców. W rodzinach dysfunkcyjnych często rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą.

W kilku sytuacjach rodzin dzieci są zaniedbywane, mają niższe poczucie wartości niż ich rówieśnicy wychowujący się w zdrowych rodzinach. Niekorzystne warunki, w jakich się wychowują doprowadzają do tego, że nie ufają dorosłym oraz nie umieją wchodzić w bliskie relacje z innymi osobami, co często doprowadza do ich osamotnienia i marginalizacji. Tak więc jednym z najważniejszych zadań realizowanych przez M –GOPS w Przedborzu będą spotkania grup roboczych zespołu interdyscyplinarnego. W skład Zespołu wchodzić będą: przedstawiciele M – GOPS w Przedborzu, Miejsko - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Przedborzu, Komendy Powiatowej Policji w Radomsku, placówek oświatowych na terenie gminy Przedbórz, SPZOZ w Przedborzu, Straży Miejskiej w Przedborzu, organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Przedbórz, Sądu Rejonowego w Radomsku oraz kuratorzy sądowi. Dzieci z rodzin dysfunkcyjnych uzyskują pomoc w formie częściowego lub całkowitego pokrycia kosztów wyjazdu letniego na kolonie lub wycieczki. Koszty te są pokrywane z funduszu alkoholowego. M – GOPS w Przedborzu realizuje również program „ Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, gdzie dzieci z rodzin z bezradnością opiekuńczo – wychowawczą są objęci tą formą pomocy w sposób szczególny.

Bezdomność

Stanowi jeden z największych problemów społecznych we współczesnym świecie. Związana jest ze zmianami demograficznymi, migracjami, recesją gospodarczą, bezrobociem. Bezdomność to problem społeczny, ale i często świadomie wybrany styl życia. Osobę bezdomną charakteryzuje nie tylko brak mieszkania, ale również specyficzne predyspozycje wyrażające się w braku akceptacji norm społecznych. Bezdomni to osoby znajdujące się na marginesie życia społecznego. Przyczyny tego zjawiska są różnorodne: utrata pracy, eksmisje z mieszkań, rozwody, alkoholizm, przemoc w rodzinie, brak pomocy po opuszczeniu zakładu karnego czy placówki socjalnej, poczucie niższości i wiele innych. Zjawisko to stanowi trudne wyzwanie dla polityki socjalnej państwa i pomocy społecznej, nie mogą więc być pozostawione tylko administracji lokalnej. Chociaż liczebność bezdomnych na terenie naszej gminy nie jest duża, to jednak stanowi istotny problem wymagający odpowiednich działań i dużych nakładów.

Sieroctwo

Jest to stan, kiedy dziecko pozbawione jest rodziców. Pojęcie to może mieć obecnie szeroki zakres znaczeniowy, dlatego coraz częściej dla określenia jego rodzaju używa się przymiotników: naturalne – jako skutek śmierci rodziców lub społeczne – kiedy dziecko pozbawione jest normalnego środowiska rodzinnego na skutek rozbitcia rodziny lub jego marginalizacji. Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej i inna udzielana jest pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku opiekę, wychowanie i możliwości rozwoju odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju. Przyjęcie dziecka do rodziny przez małżeństwo lub osobę samotną następuje najczęściej bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej ustaje natomiast z mocy prawa w momencie osiągnięcia przez dziecko pełnoletniości (wychowankowie mają możliwość pozostania w rodzinie do czasu ukończenia szkoły, którą rozpoczęli przed osiągnięciem pełnoletniości). Problem sieroctwa na terenie gminy Przedbórz ma charakter sieroctwa społecznego. Smutnym i znamionym jest fakt, iż sieroty coraz częściej pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, w których panuje niewłaściwa atmosfera, konflikty rodzinne, niepoczucie się do odpowiedzialności za dzieci lub brak uczuciowych związków między członkami rodziny a szczególnie brak miłości do dziecka. Dzieci, co do których rodzice biologiczni pozbawieni są praw rodzicielskich lub nie żyją przebywają w rodzinach zastępczych. Na terenie Gminy Przedbórz jest pięć takich rodzin.

Znowelizowana ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dn. 9 czerwca 2011 roku, nałożyła z dniem 1 stycznia 2015 roku na gminy, obligatoryjny obowiązek zatrudnienia asystenta rodziny.

Asystent rodziny to pomocnik, mediator-doradca ma przede wszystkim wspierać i aktywizować rodziny poprzez: zmianę stosunku tych osób do własnej sprawczości, zwiększenia ich wpływu na własne życie. Główną metodą pracy asystenta jest podążanie za podopiecznym i selektywne wspieranie jego działań. Asystent rodziny pracuje z całymi rodzinami w miejscu ich zamieszkania, ponieważ problemy są ściśle powiązane.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15.1. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których

pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Przygotowując i realizując powyższe działania, asystent rodziny nawiązuje współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze pomocy osobom i rodzinom z problemem alkoholowym i opiekuńczo-wychowawczym oraz zajmujących się wspieraniem dzieci i młodzieży.

Asystent rodziny podejmując pracę z dziećmi i młodzieżą z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym kładzie nacisk na poszukiwanie mocnych stron dzieci pozostających w negatywnych grupach odniesienia po to, aby poprzez realizowanie swoich zainteresowań mogły one podkreślić swoją indywidualność, co wpływa na podniesienie samooceny, poczucia sukcesu, bycia ważnym i pozostawania w centrum uwagi. Umożliwienie realizowania zainteresowań dziecka poza negatywnym środowiskiem wychowawczym, pozwala wdobyć małego w pozytywne grupy odniesienia, ucząc zarazem aktywnego spędzania czasu wolnego.

Nadmienić należy, że zakres działań asystenta zależy od indywidualnych potrzeb rodziny, po uprzednim rozpoznaniu przez asystenta zasobów i potrzeb każdej rodziny w sposób indywidualny.

Zatrudnienie asystenta rodziny w gminie Przedbórz jest jak najbardziej uzasadnione, ponieważ w gminie zamieszkują rodziny, które borykają się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, a w szczególności: z nieumiejętnością panowania nad emocjami, brakiem wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych, dużym dystansem uczuciowym w stosunku do dzieci, bezrobociem, długotrwałą i ciężką chorobą, skłonnościami do picia alkoholu, konfliktami małżeńskimi, przemocą w rodzinie, ubóstwem, niepełnosprawnością, niepełnością rodziny.

W 2012 - 2016 roku ze wsparcia asystenta rodziny zatrudnionego w M-GOPS w Przedborzu skorzystało 40 rodzin, w tym 52 dzieci. Rodziny objęte asystenturą to ludzie bierni, z reguły bezrobotne, bez wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i wielu umiejętności życiowych. Mający wiele problemów, takich jak problemy opiekuńczo-wychowawcze, brak umiejętności panowania nad emocjami, brak wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych, duży dystans uczuciowy w stosunku do dzieci, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, skłonność do picia alkoholu, konflikty małżeńskie, ubóstwo, niepełność rodziny.

Indywidualna pomoc asystenta służy rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiągnięciu przez nich wyznaczonych celów, wzbudzeniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań do tej pory

uznanych za niemożliwe. Działania podejmowane przez asystenta we współpracy z rodzinami zmierzają do usamodzielnienia się rodzin i pozostania dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój.

Jednym z ważnych elementów asystowania podopiecznym jest wyzwolenie nadziei na zmianę obrazu pozytywnej przyszłości i przez to doprowadzenie członków rodzin do przekonania, że warto coś w swoim życiu zmienić.

Większość spotkań z podopiecznymi odbywała się w ich domach, gdyż podopieczni na swoim terenie czują się pewniej. Spotkania odbywają się minimum 2-3 razy w tygodniu i trwają zwykle od 1.5 do 2 godzin.

Jednym z sukcesów współpracy asystenta z rodzinami było to, że dzieci z jednej z rodzin opuściły Dom Dziecka i powróciły do rodziców biologicznych.

3. Realizacja świadczeń rodzinnych oraz alimentacyjnych

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu realizuje zadania z zakresu wypłaty świadczeń rodzinnych i opiekuńczych oraz alimentacyjnych. Aktualnie normuje je ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych oraz ustawa dnia z 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Na system świadczeń rodzinnych składają się:

- zasiłek rodzinny wraz z dodatkami,
- świadczenia opiekuńcze,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka.

Wypłata świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych w latach 2013-2015 w Gminie Przedbórz przedstawia się następująco:

Tabela: Liczba i kwota wypłaconych świadczeń w roku 2013.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
1	Zasiłek rodzinny wraz z dodatkiem do zasiłku rodzinnego	1172	17 281	1 806 236,14 zł
2	Zasiłek pielęgnacyjny	231	2436	372 708,00 zł
3	Świadczenie pielęgnacyjne	88	744	409 507,80 zł
4	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	56	649	96 288,83 zł
5	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	56	56	56 000,00 zł
6	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	78	905	292 735,32 zł
Razem		1 681	22 071	3 033 476,09 zł

Tabela: Liczba i kwota wypłaconych świadczeń w roku 2014.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
1	Zasiłek rodzinny	1092	10 871	1 092 395,80 zł
2	Dodatek do zasiłku rodzinnego	1246	5179	537 104,10 zł
3	Zasiłek pielęgnacyjny	250	2510	384 030,00 zł
4	Świadczenie pielęgnacyjne	53	541	396 209,50 zł
5	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	60	614	109 260,27 zł
6	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	55	55	55 000,00 zł
7	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	80	906	298 900,00 zł
Razem		2 836	20 676	2 872 899,67 zł

Tabela: Liczba i kwota wypłaconych świadczeń w roku 2015.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
1	Zasiłek rodzinny	1019	10026	1 028 667,90 zł
2	Dodatek do zasiłku rodzinnego	1101	4711	494 656,85 zł
3	Zasiłek pielęgnacyjny	227	2445	374 085,00 zł
4	Świadczenie pielęgnacyjne	49	572	660 160,00 zł
5	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	64	633	163 656,72 zł
6	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	50	50	50 000,00 zł
7	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	81	925	320 057,46 zł
Razem		2 591	19 362	3 091 283,93 zł

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Ustawa nie jest powrotem do idei funduszu alimentacyjnego sprzed lat. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego mają charakter zwrotny i są swoistym kredytem udzielanym dłużnikom alimentacyjnym. Dłużnik jest zobowiązany do zwrotu środków organowi wykonawczemu gminy.

M-GOPS w Przedborzu od 1 kwietnia 2016 roku realizuje zadania z zakresu wypłaty świadczenia wychowawczego 500+. Normuje je ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Świadczenie wychowawcze otrzymać mogą rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni dziecka. Program rodzina 500+ to nieopodatkowane 500 zł miesięcznie na każde drugie i kolejne dziecko, bez

dodatkowych warunków. Rodziny o niskich dochodach otrzymują wsparcie także na pierwsze lub jedyne dziecko. Świadczenie wychowawcze to wsparcie długofalowe. Program Rodzina 500 + to systemowe wsparcie polskich rodzin.

4. Sektor pozarządowy

Podstawowym faktem, który winni uświadamiać sobie wszyscy samorządowcy i pozarządowcy jest to, że podmiotem ich działania są ludzie. Zarówno samorząd lokalny, jak i organizacje pozarządowe, choć w oparciu o różne podstawy (samorząd z mocy prawa, organizacje dobrowolne) są reprezentantami społeczności. Obie te instytucje, znów w różny sposób i na różnych zasadach, dążą do wspólnego celu. Jest nim zaspokojenie potrzeb społecznych, służenie ludziom, którzy wybrali swoich przedstawicieli do tych instytucji.

Zrozumienie tego oczywistego faktu nie jest wcale powszechne, a jest to przecież fundament współdziałania, w ramach wspólnej misji, jaką jest dobro społeczności lokalnej. Organizacje pozarządowe z reguły są znacznie bliżej ludzi, wyrastają w odpowiedzi na ich konkretne potrzeby. Administracja natomiast często (na całym świecie zresztą) zapomina o swojej misji, o tym komu służy. Organizacje powstają tam, gdzie pojawiają się niezaspokojone potrzeby. Najczęściej są odpowiedzią na problemy dnia codziennego, gdyż te właśnie są najbardziej istotne. Część organizacji w sposób świadomy pozostaje na tym poziomie działania. To jest ich misja, tak określiły swoją rolę i miejsce: pomagać wtedy, gdy pojawia się problem. Najczęściej zresztą uzupełniają w ten sposób działanie samorządu i państwa. Jednak inne organizacje starają się poszukiwać przyczyn problemów, nie tylko łagodzić ich skutki. To jest skuteczna metoda rozwiązywania problemów, ale trudna, bo wymagająca umiejętności i wytrwałości w docieraniu do rzeczywistych źródeł problemów. Zawsze należy starać się patrzeć na problemy w dłuższym horyzoncie czasu i określać cele, które odnoszą się do źródeł problemów a nie tylko do ich skutków. Nasuwa się tutaj stwierdzenie (zresztą bardzo cenne), że lepiej zapobiegać niż leczyć. Przykładem takiego podejścia są strategie integracji i rozwiązywania problemów społecznych w gminach. Władze samorządowe powinny tworzyć warunki do współpracy z tymi, którzy działają dla dobra społeczności lokalnej, w tym z organizacjami pozarządowymi. Organizacje potrafią osiągać rezultaty taniej i skuteczniej niż na przykład jednostki budżetowe, obarczane administracją i skrępowane przepisami. Władze lokalne zobowiązane są do świadczenia określonego zakresu usług o określonych standardach. standardach przeciwieństwie do nich organizacje tworzone są dobrowolnie, same określają to co robią, są elastyczne, nie są

skrepowane tyłoma przepisami co samorząd, mogą być zatem bardziej innowacyjne, mogą efektywniej świadczyć usługi na rzecz mieszkańców. Organizacje są reprezentantem społeczności lokalnej, wyrazicielem potrzeb, dążeń i oczekiwań tej społeczności. Główne formy współpracy to: stała współpraca informacyjna, konsultacje, współdziałanie w podejmowaniu decyzji przez władze samorządowe. Świadczą pomoc bezpośrednią na rzecz mieszkańców społeczności lokalnej. Dysponują w tym zakresie potencjałem, wiedzą i doświadczeniami. Mogą być zatem znakomitym wykonawcą zadań publicznych, których zakres i sposób realizacji określa samorząd. Główna forma współpracy: kontraktowanie usług organizacjom przez samorząd.

Organizacje obok wykonywania zleconych przez samorząd zadań publicznych, proponują zupełnie niekonwencjonalne, nowatorskie sposoby rozwiązywania problemów. Funkcją innowacyjną i w tym zakresie samorząd również powinien współpracować z nimi, przede wszystkim inspirując działania innowacyjne i wspierając ich realizację. Organizacje pozarządowe wyróżniają następujące cechy:

- łączenie funkcji usługowej i reprezentacji,
- bardzo dobre rozpoznanie potrzeb, dążeń i oczekiwań społecznych,
- elastyczność podejmowanych działań, łatwość w dostosowaniu ich do potrzeb i preferencji klientów działań organizacji,
- potencjał przede wszystkim ludzki,
- aktywizowanie i organizowanie wokół działań organizacji społeczności lokalnej,
- możliwość pozyskiwania środków na realizację działań niedostępnych lub trudno dostępnych dla samorządu i innych partnerów,
- elastyczność w kalkulowaniu kosztów realizacji działań.

W gminie Przedbórz funkcjonują następujące organizacje pozarządowe: Miejski Klub Sportowy „Pilica”, Towarzystwo im. Marii Konopnickiej, Zarząd Terenowy Góry Mokre, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Przedborskiej, Towarzystwo Miłośników Przedborza. Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Przedborskiej posiada osobowość prawną, terenem działania jest obszar RP. celem jest działalność publiczna na rzecz rozwoju Gminy Przedbórz i poprawy warunków życia osób ją zamieszkujących.

Cele te są realizowane w szczególności poprzez:

- wspieranie i podejmowanie inicjatyw w zakresie: dobroczynności, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, ochrony środowiska i bezpieczeństwa, kultury i edukacji;
- promowanie gminy Przedbórz;

- wspieranie działań wyborczych w wyborach do samorządu terytorialnego;
- działalność wspomagającą rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;
- wspieranie rozwoju turystyki;
- podejmowanie działań wspomagających rozwój demokracji.

Adresem siedziby jest Przedbórz, ul. Mostowa 37b.

Towarzystwo Miłośników Przedborza jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o charakterze nie zarobkowym, zrzeszającym osoby zainteresowane popularyzacją historii i rozwoju Przedborza. Celem Towarzystwa jest szerzenie i umacnianie postaw oraz działań służących mieszkańcom Przedborza, upowszechnianie wiedzy o historii i tradycjach Przedborza i regionu, popieranie działań służących rozwojowi Przedborza, współdziałanie w procesie patriotycznego wychowania młodzieży, popieranie rozwoju kultury i aktywnego wypoczynku, upowszechnianie wiedzy o mieście, działalność oświatową i wiele innych. Adresem siedziby jest Przedbórz, ul. Trytwa 15a.

Celem działania Towarzystwa im. M. Konopnickiej, Zarząd Terenowy w Górach Mokrych jest upowszechnianie wiedzy o życiu i twórczości Marii Konopnickiej wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy Przedbórz. Wsparciem objęta jest cała społeczność lokalna naszej gminy. Siedzibą są Góry Mokre, gmina Przedbórz. Miejski Klub Sportowy „Pilica” z siedzibą w Przedborzu, ul. Mostowa 29 działa w kierunku upowszechnienia kultury fizycznej i sportu.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych technik analitycznych służących podporządkowaniu informacji. W przypadku strategii integracji i rozwiązania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nimi stoją. Pozwala oszacować potencjał jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- siły (wewnętrzne uwarunkowane o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną)
- słabości (wewnętrzne uwarunkowane o negatywnym wpływie na sytuację społeczną)

- szanse (zewnętrzne uwarunkowanie o pozytywnym wpływie na realizację celów)
- zagrożenia (zewnętrzne uwarunkowanie o negatywnym wpływie na realizację celów)

Analiza SWOT została przygotowana w oparciu o konsultacje i opinie instytucji działających na terenie miasta i gminy Przedbórz. Obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie
- rodzina, dziecko, młodzież
- uzależnienia i przemoc
- bezdomność
- starość
- niepełnosprawność
- kapitał społeczny i ludzki

6. Podsumowanie diagnozy

Dokonując diagnozy problemów społecznych na terenie miasta i gminy Przedbórz, zespół korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Analizie podano dokumenty takich źródeł jak: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu, Policja, Sąd Rodzinny i Opiekuńczy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomsku, Powiatowy Urząd Pracy w Radomsku, Urząd Miejski w Przedborzu, Zespół Szkolno – Gimnazjalny, Szkoła Podstawowa w Górach Mokrych, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Przedborzu, Samorządowe Przedszkole Publiczne w Przedborzu, Dom Kultury w Przedborzu i inne. Sumując uzyskane dane i nakładając czynniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu gminnego możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązywanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego, a jest treścią części programowej niniejszego dokumentu. Realizując zadania określone w Strategii, samorząd będzie dążył do:

- zapewnienia potrzebującym odpowiedniej pomocy finansowej i rzeczowej lub usługowej oraz dostępu do szeroko podjętego poradnictwa,
- poprawy warunków mieszkaniowych, integracji zawodowej i społecznej różnych grup społecznych,
- przeciwdziałania i zwalczania długotrwałego bezrobocia,
- wspieranie grup szczególnego ryzyka i zapobiegania ich społecznemu wykluczeniu,

- aktywizacji społeczności lokalnej,
- wspierania lokalnych inicjatyw,
- otoczenia rodziny opieką i pomocą w powrocie do prawidłowego funkcjonowania,
- wprowadzenia systemowej profilaktyki uzależnień,
- przeciwdziałanie przemocy,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- poprawy infrastruktury i dostosowania jej do możliwości niepełnosprawnych.

III Część programowa

1. Misja samorządu gminnego

Gmina Przedbórz wykorzystując możliwości prawne oraz lokalny potencjał społeczny, dąży do poprawy standardu życia swoich mieszkańców oraz zapobiega marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

2. Cele strategiczne i kierunki działań

Cel strategiczny 1:

Systematyczna analiza istniejących problemów społecznych Cele operacyjne:

1.1 Ocena stanu potrzeb społecznych

1.2 Ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.

Kierunki niezbędnych działań:

1. Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu

2. Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych

3. Coroczne (nawet częstsze) informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych

4. Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów

5. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej i innych jednostek w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.

6. Systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy służący ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązanie lokalnych potrzeb społecznych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2020

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Miasta Przedborza, Rada Miejska w Przedborzu, Urząd Miejski w Przedborzu, M-GOPS w Przedborzu i inne jednostki organizacyjne i pomocnicze gminy Przedbórz, w tym placówki oświatowe.

Partnerzy w realizacji działań: M-GOPS w Przedborzu, Zespół Szkolno – Gimnazjalny w Przedborzu, Samorządowe Przedszkole Publiczne w Przedborzu, Szkoła Podstawowa, GKRPA przy Urzędzie Miejskim w Przedborzu, Policja, Centrum Pomocy Bliźniemu Monar – Markot w Klizinie gm. Kodrąb, inne schroniska i noclegownie, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań: Budżet samorządowy (gminy i województwa) oraz fundusze zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne Unii Europejskiej

Efekty realizacji celu: Rozwój lokalnego systemu pomocy społecznej zgodnie z potrzebami społecznymi.

Wskaźniki realizacji działań: - środki finansowe - informacja o potrzebach mieszkańców Gminy Przedbórz - liczba programów i projektów - liczba pracowników socjalnych - liczba jednostek pomocy społecznej - liczba inicjatyw społecznych

Cel strategiczny 2:

Ograniczenie bezrobocia w gminie Przedbórz

Cele operacyjne:

- 2.1 System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy,
- 2.2 Aktywizowanie bezrobotnych do efektywnego poszukiwania pracy (w tym szczególnie kobiet),
- 2.3 System szkoleniowy adekwatny do rynku pracy,
- 2.4 Wzrost zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- 2.5 Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację części zadań ograniczających bezrobocie

Kierunki niezbędnych działań:

1. Stała współpraca PUP w Radomsku w zakresie monitorowania i rozwiązywania problemu wysokiego bezrobocia na terenie naszej gminy, tj.
 - a) szkolenia
 - b) informacje o wolnych miejscach pracy
 - c) upowszechnienie ofert pracy
 - d) usługi w zakresie poradnictwa zawodowego
 - e) przygotowanie zawodowe dorosłych
 - f) staże

g) organizacja robót publicznych

h) zatrudnienie socjalne

2. Zwiększenie oferty robót publicznych, interwencyjnych, staży absolwenckich, przygotowań do zawodu, organizacja prac społecznie użytecznych dla bezrobotnych z II i III profilem.

3. Objęcie pracą socjalną osób bezrobotnych, tak aby zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielania osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy. Praca socjalna skierowana na ograniczenie postawy bierności.

4. Zindywidualizowana pomoc finansowa bezrobotnemu oraz jego rodzinie.

5. Zawieranie kontraktów socjalnych.

6. Dostosowanie profilu kształcenia do rynku pracy z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy.

7. Funkcjonowanie MCK – Młodzieżowego Centrum Kariery – doradca zawodowy dla uczniów.

8. Zwiększenie kursów i szkoleń doksztalających i przekwalifikowujących ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych kobiet oraz osób niepełnosprawnych.

9. Promocja gospodarcza Gminy w celu pozyskiwania inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy.

10. Opracowanie i realizacja przez instytucje integracji i pomocy społecznej oraz rynku pracy projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, współfinansowanych ze środków Funduszy Europejskich oraz Funduszu Pracy.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2020

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Radomsku Filia w Przedborzu, Starosta Radomszczański, M-GOPS w Przedborzu (pracownicy socjalni), Urząd Miejski w Przedborzu – referat promocji Gminy Przedbórz.

Partnerzy w realizacji działań:

M-GOPS w Przedborzu, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne (w tym FE), programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni, (krajowi i zagraniczni).

Efekty realizacji celu: Wzrost liczby osób zaktywizowanych. Wzrost liczby inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. Ograniczenie postawy bierności.

Wskaźniki realizacji działań:

- stopa bezrobocia
- liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Radomsku Filia w Przedborzu
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia
- liczba nowych inwestorów
- liczba nowych podmiotów gospodarczych
- liczba osób zatrudnionych
- liczba opracowanych projektów i programów oraz liczba osób nimi objętych
- ilość porad, kursów, ilość uczestników
- ilość zawartych kontraktów socjalnych
- dane PUP w Radomsku Filia w Przedborzu
- ilość pozyskanych środków
- ilość zrealizowanych działań

Cel strategiczny 3:

Systemowe podejście do pracy z rodziną, zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży

Cele operacyjne:

3.1 Wspieranie rodziców w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych

3.2 Systematyczna praca socjalna z rodzicami z problemem opiekuńczo – wychowawczym

3.3 Utrzymanie dziecka w rodzinie

3.4 Pomoc dzieciom pozbawionym opieki

3.5 Aktywne rozwiązanie sytuacji kryzysowej w rodzinie

3.6 Stworzenie dzieciom i młodzieży perspektyw rozwoju

Kierunki działań niezbędnych:

1. Wspieranie rodzin biologicznych w środowisku zamieszkania.

2. Systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości w szczególności:

z Sądem Rodzinnym i Opiekuńczym w Radomsku, Sądem Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim z kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży.

3. Organizowanie kursów, szkoleń, warsztatów, prelekcji dla rodziców i opiekunów z zakresu psychologii rozwojowej dzieci i młodzieży.

4. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad, we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

5. Zapewnienie specjalistycznej pomocy rodzinom wymagającym szczególnej opieki – terapia rodzin.

6. Diagnoza deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczych, zaniedbań względem dzieci.

7. Diagnoza – ocena sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym

8. Systematyczne współdziałanie M-GOPS w Przedborzu z placówkami oświatowymi, policją w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się dysfunkcjom.

9. Powstanie i rozwój świetlicy środowiskowej oferującej pomoc dzieciom z rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi poprzez: dożywianie, właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, możliwość konstruktywnego spędzania wolnego czasu, nabywanie przez dzieci różnych umiejętności społecznych koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.

10. Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży przez szkołę, rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych poprzez zajęcia muzyczne, plastyczne, turnieje sportowe, ukierunkowane na podniesienie wiedzy i umiejętności oraz na wzrost tożsamości lokalnej i integracji społecznej.

11. Festyny rodzinne, wycieczki.

12. Wspieranie działań mających na celu utworzenie na terenie Gminy mieszkania socjalnego (przejściowego) przeznaczonego w szczególności dla rodzin w kryzysie, samotnych matek i osób pozbawionych dachu nad głową.

13. Udzielanie rodzinie pomocy finansowej i w naturze zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, uchwałami Rady Miejskiej w Przedborzu oraz przez organizacje społeczne.

14. Zwiększanie możliwości uczestnictwa młodzieży w przedsięwzięciach organizowanych na terenie Gminy i poza nią: współpraca lokalna i międzynarodowa.

15. Organizowanie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom.

16. Pomoc rodzinom niewydolnym gospodarczo w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo – wychowawczych poprzez odtworzenie bądź wzmocnienie ich funkcji.
17. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.
18. Przeciwdziałanie szerzenia się postaw destrukcyjnych, agresywnych, aspołecznych w środowisku dzieci i młodzieży.
19. Zwiększanie liczby placówek przedszkolnych.
20. Propagowanie w gminie inicjatyw wspierających osoby samotnie wychowujące dzieci m.in. samopomocy, grup wsparcia.
21. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo – wychowawczych, kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.
22. Podejmowanie działań w zakresie propagowania idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwijanie zastępczej opieki społecznej.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2016-2020

Utworzenie mieszkania socjalnego (przejściowego): 2016-2017

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań: Burmistrz Miasta Przedborza, Rada Miejska w Przedborzu, Urząd Miejski w Przedborzu, placówki oświatowe, M-GOPS w Przedborzu.

Partnerzy w realizacji działań:

M-GOPS w Przedborzu, placówki oświatowe, kulturalne, przedszkolne, służby zdrowia, Miejsko -Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Przedborzu, Sąd Rejonowy w Radomsku, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań: Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej , inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Efekty realizacji działań: Sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, zapewniający różnorodne formy pomocy. W momencie wystąpienia kryzysu w rodzinie, system przyjmuje funkcje ratownicze i opiekuńcze, nie pozostawiając rodziny i dziecka z własnymi problemami.

Wskaźniki realizacji działań:

- liczba porad oraz liczba rodzin, objętych wsparciem
- ilość imprez integracyjnych
- liczba rodzin objętych pracą socjalną
- sprawozdania, analizy, listy uczestnictwa
- ilość zebranych środków finansowych
- liczba opracowanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych
- uchwały Rady Miejskiej
- liczba dzieci i młodzieży działających w organizacjach i instytucjach
- ilość pozyskanych funduszy
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających
- liczba grup i klas integracyjnych
- liczba uczniów objętych indywidualnym nauczaniem
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną
- liczba rodzin objętych wsparciem prawnym oraz pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie

Cel strategiczny 4:

Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy Przedbórz oraz realizacja gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cele operacyjne:

4.1 Wzbogacanie oferty działań edukacyjno – profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.

4.2 Wyeliminowanie zjawiska sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim.

4.3 Podejmowanie działań o charakterze integracyjno – edukacyjnym skierowanych do rodziców, dzieci i młodzieży.

4.4 Zmiana postaw i opinii społeczeństwa w dziedzinie związanej z używaniem i nadużywaniem napojów alkoholowych oraz eksperymentującymi z narkotykami.

4.5 Kontynuowanie oraz udoskonalenie systemu pomocy uczenia i rehabilitacji dla osób Uzależnionych.

4.6 Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Przedbórz.

4.7 Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.

4.8 Podejmowanie działań profilaktycznych dotyczących przemocy.

4.9 Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

4.10 Zintegrowanie instytucji zajmujących się problemami rodzin – praca w zespole interdyscyplinarnym.

4.11 Integracja środowisk i działań na rzecz budowania lokalnego systemu przeciwdziałania w gminie Przedbórz.

Kierunki działań niezbędnych:

1. Współpraca ze szkołami w zakresie finansowania i wspierania zadań zawartych w szkolnych programach profilaktyki:

- programy profilaktyczno – edukacyjne
- profilaktyczne spektakle teatralne
- pogadanki, prelekcje
- zajęcia i warsztaty psychoedukacyjne promujące zdrowy styl życia

2. Organizowanie konkursów, przeglądów dla dzieci i młodzieży o charakterze profilaktycznym (konkursy plastyczne, literackie, muzyczne i inne).

Zapewnienie interesujących ofert spędzania czasu wolnego przez młodzież (dotyczy szczególnie zajęć pozalekcyjnych, pozaszkolnych, sportowych a także kolonii letnich i zimowych).

4. Powstanie i funkcjonowanie Świetlicy Środowiskowej.

5. Prowadzenie szkoleń oraz przygotowanie ulotek i materiałów informacyjnych dla sprzedawców prowadzących punkty sprzedaży alkoholu – w zakresie respektowania zapisów „Ustawy o wychowaniu w trzeźwości”.

6. Dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych a w szczególności sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

7. Podejmowanie interwencji w przypadku złamania zakazów reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim, cofanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

8. Współpraca ze szkołami w zakresie organizowania programów, prelekcji, warsztatów dla rodziców dotyczących zagrożeń związanych z sięganiem po alkohol i eksperymentowanie z narkotykami przez dzieci i młodzież.

9. Organizowanie kampanii edukacyjnych dla rodziców, przygotowanie ulotek, materiałów informacyjnych promujących zdrowy tryb życia (akcje i kampanie antyalkoholowe i antynarkotykowe).
10. Upowszechnienie wiedzy na temat adresów i miejsc, gdzie można uzyskać pomoc w konkretnych sytuacjach życiowych i sytuacjach problemowych rodzin – ulotki, informator, strona internetowa Urzędu Miejskiego, gazeta.
11. Zapewnienie pomocy i poradnictwa rodzinom w przypadku wystąpienie problemów związanych z sięganiem po napoje alkoholowe i narkotyki lub innych trudności i zaburzeń dotyczących dzieci i młodzieży. Pozyskanie psychologa specjalisty w dziedzinie terapii dzieci i rodzin.
12. Upowszechnienia materiałów informacyjno – edukacyjnych w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki za pomocą lokalnych mediów – artykuły i informacje w gazecie lokalnej, na stronie internetowej Urzędu Miasta.
13. Udział w ogólnopolskich kampaniach medialnych o tematyce alkoholowej i narkotykowej oraz organizowanie własnych kampanii edukacyjnych o zasięgu lokalnym (przygotowanie ulotek, materiałów informacyjnych itp.).
14. Organizowanie szkoleń dla pracowników M-GOPS, GKRPA, Policji, Rady Miejskiej i innych instytucji w dziedzinie rozpoznawania problemów alkoholowych i narkotykowych oraz sposobów ich rozwiązywania.
15. Poszerzanie dostępności psychospołecznej i prawnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
16. Motywowanie do leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz do szukania pomocy przez członków ich rodzin.
17. Podejmowanie działań mających na celu orzeczenie przez rząd obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu przez osoby uzależnione od alkoholu.
18. Wspieranie instytucji stowarzyszeń, organizacji pozarządowych, grup wsparcia, osób fizycznych realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
19. Zbieranie i uaktywnianie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie oraz zasobów środowiska lokalnego.
20. Monitorowanie na bieżąco problematyki przemocy w rodzinie i udzielanej pomocy przez Burmistrza Miasta Przedborza.
21. Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej na temat zjawiska przemocy, mitów i stereotypów z nią związanych.

22. Przygotowanie materiałów informacyjnych dla osób doznających przemocy oraz stosujących przemoc zawierających informacje o możliwej do uzyskania pomocy.
23. Realizacja programów profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców ze szczególnym uwzględnieniem wychowania bez przemocy.
24. Szkolenie dotyczące przemocy dla grup zawodowych (w tym zakresie procedury 'Niebieskiej Karty').
25. Zapewnienie pomocy psychologicznej indywidualnej dla dzieci i młodzieży będących świadkami/lub ofiarami przemocy.
26. Realizacja programu ochrony ofiar przemocy, pomocy terapeutycznej i innych.
27. Uchwalenie i realizacja miejsko – gminnego programu do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2015-2020.
28. Zespół interdyscyplinarny jako grupa współpracujących ze sobą profesjonalistów z różnych dziedzin i środowisk, działających w sposób skoordynowany. Jego celem jest skuteczne reagowanie na doniesienia o krzywdzie lub zaniedbywaniu osób w rodzinie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2020

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Miasta Przedborza, Rada Miejska w Przedborzu, M-GOPS w Przedborzu, GKRPA przy Urzędzie Miejskim, SPZOZ w Przedborzu, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, placówki oświatowe, Policja

Partnerzy w realizacji działań:

M-GOPS w Przedborzu, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna, kościoły, placówki kulturalne i służby lokalne

Źródła finansowania:

Budżet gminny, budżet państwa, budżet województwa – przeznaczone na realizację różnych programów, środki z funduszy pomocowych, w tym z FE, środki z funduszu alkoholowego. Cele i kierunki działań są realizowane zgodnie z przyjmowanymi corocznie przez Radę Miejską w Przedborzu Programami: Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Pomocy Ofiarom Przemocy w Rodzinie, Przeciwdziałania Narkomanii zawierających szczegółowe działania w tym zakresie

Efekty realizacji celu:

Sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.

Wskaźniki realizacji działań:

- liczba zrealizowanych programów
- liczba uczniów uczestniczących w programach
- liczba konkursów
- liczba młodzieży uczestniczącej w konkursach
- prace artystyczne uczniów
- liczba młodzieży korzystających z różnych form zajęć
- liczba dzieci i młodzieży korzystających ze świetlicy środowiskowej
- liczba rodzin objętych wsparciem przez M-GOPS
- liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem specjalistycznym, psychologicznym, prawnym
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- liczba osób objętych oddziaływaniem w zespole interdyscyplinarnym
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi
- liczba sprzedawców objętych szkoleniami
- liczba wykonanych kontroli
- protokoły kontrolne
- liczba odbiorców mediów lokalnych
- liczba odbiorców i adresatów kompani
- liczba osób uzależnionych i współuzależnionych
- liczba uzależnionych skierowanych na obowiązkowe badanie odwykowe
- liczba działających instytucji, stowarzyszeń
- liczba założonych „Niebieskich Kart”
- liczba rozpoznanych przypadków przemocy

Cel strategiczny 5:

Podjęcie działania na rzecz osób zagrożonych bezdomnością

Cele operacyjne:

5.1 Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym

5.2 Profilaktyka i działania przeciw bezdomności

Kierunki niezbędnych działań:

1. Pozyskanie terenów pod tanie budownictwo

2. Stworzenie mieszkań socjalnych

3. Pozyskanie zewnętrznych funduszy na tanie budownictwo
4. Praca socjalna - motywacje do leczenia, pomoc w odtwarzaniu zerwanych więzi rodzinnych, monitoring osób zagrożonych eksmisją
5. Pomoc finansowa w postaci dodatków mieszkaniowych oraz celowych na opłacenie zaległości

Czas realizacji zadań:

Działania ciągłe: 2016-2020

Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań:

Burmistrz Miasta Przedborza, Rada Miejska w Przedborzu, M-GOPS w Przedborzu, Powiatowy Urząd Pracy Filia w Przedborzu.

Partnerzy w realizacji zadań:

M-GOPS w Przedborzu, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

Źródło finansowania:

Budżet samorządu (gminnego i wojewódzkiego) i budżet centralny; środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne Unii Europejskiej

Efekty realizacji celu:

Wzrost liczby wychodzących z bezdomności.

Wskaźniki realizacji działań:

- ilość przekwalifikowanych gruntów
- ilość mieszkań
- ilość pozyskanych funduszy
- ilość porad
- ilość wypłaconych dodatków mieszkaniowych i zasiłków
- podjęcie uchwały Rady Miejskiej

Cel strategiczny 6:

Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Cele operacyjne:

- 6.1 Podwyższenie standardu życia osób starszych i samotnych.
- 6.2 Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu ludzi w podeszłym wieku i samotnych
- 6.3 Wzrost aktywności społecznej osób starszych
- 6.4 Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym opieki

- 6.5 Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, specjalistycznych i medycznych osobom starszym
- 6.6 Zwiększenie integracji międzypokoleniowej i zapewnienie samorozwoju oraz uczestnictwo w życiu społecznym osób starszych
- 6.7 Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym
- 6.8 Usprawnianie osób starszych i niepełnosprawnych
- 6.9 Ograniczenie skutków niepełnosprawności
- 6.10 Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych
- 6.11 Tworzenie warunków i przyjaznego środowiska do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym osób długotrwale chorych i niepełnosprawnych
- 6.12 Zapewnienie ochrony socjalnej i ekonomicznej chorym i niepełnosprawnym
- 6.13 Poradnictwo zawodowe i zatrudnienie osób niepełnosprawnych
- 6.14 Działania na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną – zwiększenie tolerancji społecznej

Kierunki niezbędnych działań:

1. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej przez M-GOPS osobom starszym i niepełnosprawnym
2. Rozwój działań informacyjnych i promocyjnych związanych z pozycją osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych
3. Zwiększenie dostępu osób starszych i niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach m. in. poprzez wykorzystanie sieci Internet
4. Rozwijanie środowiskowych form wsparcia dla osób starszych, m. in. poprawa jakości usług opiekuńczych, organizowanie spotkań integracyjnych, tworzenie klubów seniora oraz innych form kształcenia i samokształcenia
5. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych i starszych do różnorodnych form poradnictwa specjalistycznego, w tym prawnego, psychologicznego i zawodowego
6. Pozyskiwanie wolontariuszy mających świadczyć pomoc osobom niepełnosprawnym, wspierać osoby starsze w codziennym życiu
7. Inicjowanie i wspieranie programów na rzecz wyrównywania szans osób starszych w środowisku lokalnym
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i kościołem na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych
9. Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację programów poprawy życia osób starszych i samotnych

10. Włączenie ludzi starszych w życie gminy i korzystanie z ich doświadczenia (współdziałanie pomiędzy klubami, organizacjami młodzieżowymi, seniorami oraz grupami społecznymi; pomoc sąsiedzka itp.)
11. Zwiększenie ilości atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu oraz umożliwiających rozwój dla seniorów
12. Utrzymanie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania, a w szczególności:
 - propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia
 - ułatwianie kontaktu z placówkami rehabilitacyjnymi
 - uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby ludzi starszych i niepełnosprawnych
 - rozwój oferty kulturalnej adresowanej do osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych w celu ich aktywizacji
13. Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym:
 - budowa projektów systemowych promujących integrację społeczną
 - podjęcie działań zmierzających do powstania integracyjnych oddziałów przedszkolnych, klas w szkołach podstawowych, gimnazjum
14. Podejmowanie działań zmierzających do systematycznego łamania barier dla osób niepełnosprawnych ruchowo (likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej)
15. Tworzenie i oznaczenie miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych kierowców
16. Współdziałanie z PFRON dla skuteczniejszego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych
17. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w Radomsku w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych
18. Wsparcie osób zaburzonych i chorych psychicznie w samodzielnym funkcjonowaniu na terenie gminy w szczególności poprzez opiekę medyczną, poradnictwo socjalne i pomoc materialną
19. Podjęcia działań w kierunku utworzenia domu pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku
20. Organizowanie gminnych spotkań integracyjnych, imprez integracyjnych, jak pikniki

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2020

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Miasta Przedborza, Rada Miejska w Przedborzu, Urząd Miejski w Przedborzu, jednostki organizacyjne gminy, Powiatowy Urząd Pracy Filia w Przedborzu i inne.

Partnerzy w realizacji działań:

M-GOPS w Przedborzu, placówki kulturalne i służby zdrowia, lokalni pracodawcy, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminy, powiatu i województwa) i centralny, fundusze zewnętrzne m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Efekty realizacji celu:

- zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym
- podniesienie jakości świadczonych im usług
- ułatwienie dostępu do informacji o możliwych formach wsparcia
- zwiększenie liczby osób usprawnionych i zatrudnionych
- rozszerzenie wolontariatu

Wskaźniki realizacji działań:

- liczba obiektów bez barier architektonicznych
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi
- liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej
- liczba wolontariuszy
- ilość pozyskanych środków finansowych na realizację programów poprawy życia osobom starszym, na integrację społeczną
- liczba porad specjalistycznych oraz liczba osób objętych poradami specjalistycznymi

- liczba osób starszych działających w organizacjach pozarządowych
- uchwały Rady Miejskiej w Przedborzu
- ilość spotkań i imprez integracyjnych
- liczba opracowanych i zrealizowanych projektów z zakresu aktywizacji i integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz liczba osób nimi objętych

Cel strategiczny 7:

Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej

Cele operacyjne:

7.1. Rozwój kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.

7.2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Kierunki niezbędnych działań:

1. Rozwijanie kadr pomocy społecznej w gminie m.in. poprzez zwiększenie liczby pracowników socjalnych zatrudnionych w OPS-ie.
2. Ustawiczne doszkąlanie kadr pomocy społecznej w gminie (szkolenia, warsztaty, kursy, konferencje, superwizje) oraz zachęcanie do podjęcia specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego.
3. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
5. Upowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez sieć Internet.
6. Nawiązywanie i rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w szczególności działającymi w obszarze polityki społecznej.
7. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązywaniu współpracy międzynarodowej.
8. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
9. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Miasta Przedborza, Rada Miejska w Przedborzu, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu.

Partnerzy w realizacji działań: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu, Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, organizacje pozarządowe

Źródła finansowania działań: Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Efekty realizacji działań: Profesjonalna kadra pomocy społecznej. Wysoka jakość świadczonych usług. Zróżnicowane formy współpracy z silniejszym sektorem pozarządowym. Większa aktywność mieszkańców gminy, wzrost świadomości własnych możliwości i potencjału (wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych) Wskaźniki realizacji działań:

- liczba pracowników socjalnych,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba osób, które ukończyły specjalizację w zawodzie pracownika socjalnego,
- liczba nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba jednostek pomocy społecznej, które poszerzyły ofertę świadczonych usług oraz liczba nowo powstałych jednostek pomocy społecznej,
- liczba inicjatyw społecznych

3. Wdrażanie Strategii i monitorowanie jej realizacji

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przedbórz na lata 2016-2020 jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu Strategii towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych jest warunkiem koniecznym dla rozwiązywania problemów naszej Gminy. Sam dokument nie jest jednak receptą na sukces. Aby mógł przynieść zaplanowane efekty, konieczne jest sukcesywne jego wdrażanie, czuwanie nad jego realizacją i kontrolowanie przebiegu. Właściwy proces wdrażania Strategii wymaga połączenia wysiłków wielu

instytucji, organizacji i osób. Przedkładana Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych jest „ własnością ”społeczności lokalnej - dla niej przede wszystkim była budowana. Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Przedbórz na lata 2016 - 2020 będzie Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu, który dokonywał będzie aktualizacji dokumentu. Procedura aktualizacji Strategii będzie wdrażana na wniosek Burmistrza Miasta Przedborza, Rady Miejskiej w Przedborzu, przedstawicieli sołectw, innych instytucji (np. szkoły, SPZOZ itp.) oraz organizacji pozarządowych i podlegać będzie uchwaleniu przez Radę Miejską w Przedborzu. Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez Zespół Oceniający Strategię, który zostanie powołany odrębnym zarządzeniem Burmistrza Miasta Przedborza. W skład Zespołu Oceniającego wejdą m.in. przedstawiciele podmiotów realizujących Strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy M – GOPS w Przedborzu. Zasady działania Zespołu zostaną określone zarządzeniem. Zespół będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok a następnie przygotowuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Przedbórz przekaze Burmistrzowi Miasta i Radzie Miejskiej w Przedborzu, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej Strategii. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Przedbórz będzie skuteczna o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru.

IV Zakończenie

Zapisy zawarte w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań w miarę posiadanych w samorządzie i pozyskiwanych z zewnątrz środków finansowych. Strategia niniejsza jest planem działania przyjmowanym dla właściwego środowiska, została opracowana w oparciu o właściwą diagnozę. Poszczególne cele i kierunki działań

mogą z czasem ulegać zmianie, jednak zawsze powinny być dostosowane do zmieniającej się sytuacji społecznej.

Strategia powinna dostosować się do zmieniających warunków społecznych, gospodarczych, politycznych i ekonomicznych w Polsce i uwzględniać te zmiany w swoich priorytetowych założeniach. Zalecenie to jest tym bardziej istotne, że szereg zmian przy planowaniu strategicznym ma charakter cykliczny, co oznacza, że w regularnych odstępach czasu należy spodziewać się raz pogorszenia, raz polepszenia określonej sytuacji. Strategia wzmacnia mocne strony Miasta i Gminy Przedbórz, wykorzystuje szanse, jakie stawia przed nami Unia Europejska, a niweluje słabe strony i unika zagrożeń.

Autorzy niniejszego dokumentu dziękują wszystkim, którzy przyczynili się do powstania Strategii, osobom fizycznym, przedstawicielom instytucji publicznych i pozarządowych. Autorzy opracowania mają nadzieję na dalszą współpracę w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych.